ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (druhá komora)

z 29. septembra 2011 *

Vo veci C-521/09 P,

ktorej predmetom je odvolanie podľa článku 56 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie, podané 11. decembra 2009,

Elf Aquitaine SA, so sídlom v Courbevoie (Francúzsko), v zastúpení: E. Morgan de Rivery, S. Thibault-Liger a E. Lagathu, advokáti,

odvolateľka,

ďalší účastník konania:

Európska komisia, v zastúpení: A. Bouquet a F. Castillo de la Torre, splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalovaná v prvostupňovom konaní,

* Jazyk konania: francúzština.

SÚDNY DVOR (druhá komora),

v zložení: predseda druhej komory J. N. Cunha Rodrigues, sudcovia A. Arabadžiev, A. Rosas, A. Ó Caoimh (spravodajca) a P. Lindh,

generálny advokát: P. Mengozzi,
tajomník: B. Fülöp, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 25. novembra 2010,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 17. februára 2011,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Spoločnosť Elf Aquitaine SA (ďalej len „Elf Aquitaine“) sa svojím odvolaním domáha, aby Súdny dvor zrušil rozsudok Súdu prvého stupňa Európskych spoločenstiev z 30. septembra 2009, Elf Aquitaine/Komisia (T-174/05, ďalej len „napadnutý rozsudok“), ktorým bola zamietnutá jej žaloba smerujúca najmä k zrušeniu rozhodnutia

Komisie K(2004) 4876 v konečnom znení z 19. januára 2005 týkajúceho sa konania podľa článku 81 [ES] a článku 53 Dohody o EHP (vec COMP/E-1/37.3773 – MCAA) (ďalej len „sporné rozhodnutie“) a subsidiárne k zrušeniu alebo zníženiu pokuty, ktorá jej bola uložená.

Okolnosti predchádzajúce sporu a sporné rozhodnutie

2 Z informácií uvedených v bodoch 3 až 7 napadnutého rozsudku vyplýva, že Európska komisia koncom roka 1999 začala vyšetrovanie vo veci kartelu týkajúceho sa kyseliny monochlóroctovej (ďalej len „MCAA“), a to v nadväznosti na oznámenie podniku, ktorý mal účasť na tomto karteli. V dňoch 14. a 15. marca 2000 Komisia uskutočnila overovanie na mieste najmä v priestoroch dcérskej spoločnosti odvolateľky. Komisia 7. a 8. apríla 2004 zaslala dvanástim spoločnostiam vrátane Elf Aquitaine a tejto dcérskej spoločnosti (predtým pod názvom Elf Atochem SA, potom Atofina SA a v čase podania odvolania Arkema SA, ďalej len „Atofina“ alebo „Arkema“) oznámenie o výhradách.

3 Z bodu 8 napadnutého rozsudku vyplýva, že Komisia v spornom rozhodnutí najmä konštatovala, že podniky, ktorých sa toto rozhodnutie týka, mali účasť na karteli v rozpore s článkom 81 ES.

4 Ako vyplýva z bodov 9 až 12 napadnutého rozsudku, Komisia v spornom rozhodnutí, ktorým zamietla tvrdenia, ktoré Elf Aquitaine uviedla na svoju obhajobu, konštatovala, že skutočnosť, že táto spoločnosť vlastnila 98 % akcií spoločnosti Atofina, postačuje na to, aby jej bola pripísaná zodpovednosť za konanie svojej dcérskej spoločnosti. Komisia sa navyše domnievala, že skutočnosť, že Elf Aquitaine nemala účasť

na výrobe a predaji MCAA, nebráni tomu, aby sa považovala za spoločnosť tvoriacu jeden hospodársky celok s prevádzkovými zložkami obchodného zoskupenia.

5 Z bodu 30 napadnutého rozsudku vyplýva, že výška pokuty, ktorá bola spoločnostiam Elf Aquitaine a Arkema uložená v spornom rozhodnutí na základe spoločnej a nerozdielnej zodpovednosti, je 45 miliónov eur.

Žaloba pred Súdom prvého stupňa a napadnutý rozsudok

6 Napadnutým rozsudkom Súd prvého stupňa zamietol všetkých 11 žalobných dôvodov, ktoré mu boli predložené, a odvolateľku zaviazal na náhradu trov konania. Súd prvého stupňa pritom uviedol najmä tieto dôvody.

7 Vo svojom prvom žalobnom dôvode odvolateľka tvrdila, že sporné rozhodnutie dvojnásobne porušuje jej právo na obhajobu jednak preto, lebo bolo prijaté v konaní, v rámci ktorého došlo k porušeniu zásady rovnosti účastníkov konania (prvá časť), a jednak preto, lebo jeho prijatím Komisia porušila povinnosť zohľadniť skutočnosti vyplývajúce zo správneho konania (druhá časť).

8 V bodoch 54 až 72 napadnutého rozsudku, v rámci ktorých bol prvý žalobný dôvod v plnom rozsahu zamietnutý, Súd prvého stupňa rozhodol:

„…

64 Je potrebné takisto zamietnuť žalobný dôvod, podľa ktorého je pripísanie zodpovednosti žalobkyni za porušenie, ktorého sa dopustila Arkema, v [spornom] rozhodnutí nedostatočne odôvodnené, aby sa tým potvrdila jej zodpovednosť. Z … [tohto] rozhodnutia výslovne vyplýva, že Komisia pripomenula zásady, ktoré sa uplatňujú na pripísateľnosť porušení, ktorých sa dopustili dcérske spoločnosti, ich materským spoločnostiam. Skutočnosť, že Komisia, pokiaľ ide o túto spoločnosť, neuskutočnila nijakú kontrolu, neadresovala jej žiadnu žiadosť o poskytnutie informácií a nekontaktovala ju pred zaslaním oznámenia o výhradách, nemôže spochybniť to, že Komisia ju mohla o výhradách, ktoré boli proti nej prijaté, prvýkrát informovať až v oznámení o výhradách. Žalobkyňa totiž počas správneho konania mohla náležite vyjadriť svoje stanovisko k reálnosti a relevantnosti skutkových zistení a okolností uvedených Komisiou v jej oznámení o výhradách, a to tak vo svojich pripomienkach k oznámeniu o výhradách, ako aj počas ústneho konania vedeného úradníkom povereným vypočutím.

…“

9 V súvislosti s druhým žalobným dôvodom podaným na Súde prvého stupňa, ktorý sa zakladal na nedostatočnom odôvodnení a ktorý bol zamietnutý ako nedôvodný, Súd prvého stupňa rozhodol:

„85 … z odôvodnenia č. 258 [sporného] rozhodnutia vyplýva, že ‚Komisia tvrdí, že skutočnosť, že Elf Aquitaine vlastní 98 % akcií Atofina, sama osebe postačuje na to, aby bola Elf Aquitaine pripísaná zodpovednosť za konanie spoločnosti Atofina. Komisia konštatuje, že tvrdenia [Elf Aquitaine] nie sú dostatočným dôkazom toho, aby sa vyvrátila domnienka založená na vlastníctve 98 % akcií‘. V tom istom odôvodnení spresňuje, že ‚tieto tvrdenia sú dôkazy, ktoré nevyvracajú domnienku, podľa ktorej je Elf Aquitaine zodpovedná za konanie svojej dcérskej spoločnosti Atofina‘, a že sa nedomnieva, že by ‚dokumenty poskytujúce všeobecný prehľad obchodného riadenia postačovali na vyvrátenie tejto domnienky‘.

86 Treba konštatovať, že hoci Komisia v odôvodnení č. 258 [sporného] rozhodnutia výslovne uviedla, že vlastníctvo 98 % základného imania postačuje na to, aby bola Elf Aquitaine pripísaná zodpovednosť za konanie spoločnosti Atofina, ďalej v uvedenom odôvodnení spresnila, že dôkazy predložené žalobkyňou neumožňovali vyvrátiť túto domnienku. Tieto úvahy sú pritom v súlade s judikatúrou Spoločenstva týkajúcou sa pripísania protiprávneho konania dcérskej spoločnosti jej materskej spoločnosti. Z toho vyplýva, že odôvodnenie Komisie je dostatočne jasné a umožňuje porozumieť dôvodom, pre ktoré zamietla tvrdenia Elf Aquitaine.

87 Čo sa týka údajného nedostatočného odôvodnenia v súvislosti s dôvodmi, pre ktoré boli tvrdenia Elf Aquitaine zamietnuté, je potrebné konštatovať, že Komisia v odôvodnení č. 257 [sporného] rozhodnutia uviedla uvedené tvrdenia tak, ako ich Elf Aquitaine uviedla vo svojej odpovedi na oznámenie o výhradách. Komisia na tieto tvrdenia odpovedala v odôvodneniach č. 258 až 261 [sporného] rozhodnutia.

88 Osobitne treba uviesť, že Komisia konštatovala, že Elf Aquitaine len vyjadrila svoje tvrdenia a že dokumenty, ktoré predložila, poskytovali len všeobecný prehľad obchodného riadenia spoločnosti.

89 Takáto odpoveď, hoci stručná, na tvrdenia Elf Aquitaine umožňuje porozumieť dôvodom, pre ktoré ich Komisia zamietla. Komisia totiž odpovedala na hlavné body tvrdení Elf Aquitaine, pričom zohľadnila všetky dôkazy, ktoré jej táto spoločnosť predložila.

90 V každom prípade Komisia nemusela odpovedať na všetky námietky žalobkyne. Komisia totiž nie je povinná vyjadriť sa k všetkým tvrdeniam, ktorých sa pred ňou dovolávajú dotknuté osoby, ale postačuje, aby opísala právne skutočnosti a odôvodnenia, ktoré majú podstatný význam v štruktúre rozhodnutia…“

10 Súd prvého stupňa v bodoch 97 až 99 napadnutého rozsudku zamietol tretí žalobný dôvod, ktorý mu bol predložený a ktorý sa zakladal na rozpore v dôvodoch medzi pripísaním porušenia spoločnosti Elf Aquitaine a uznaním malej miery zodpovednosti za účasť na porušení spoločnosti Atofina. V tejto súvislosti najmä v bode 97 napadnutého rozsudku konštatoval:

„… stupeň zodpovednosti subjektov, ktoré mali účasť na karteli, nie je podstatný, pretože nejde o podnecovanie dcérskej spoločnosti materskou spoločnosťou, aby sa dopustila porušenia, a o to menej o účasť materskej spoločnosti na porušení, ale o to, že tieto spoločnosti tvoria jeden podnik v zmysle článku 81 ES, čo oprávňuje Komisiu adresovať rozhodnutie ukladajúce pokuty materskej spoločnosti určitého obchodného zoskupenia spoločností. Preto skutočnosť, že materská spoločnosť nevedela o porušení, ktorého sa dopustila jej dcérska spoločnosť, nepostačuje na vylúčenie jej zodpovednosti.“

11 Podobné úvahy v súvislosti s inými okolnosťami sú uvedené v bodoch 52, 167 a 186 napadnutého rozsudku.

12 Ako vyplýva z bodu 100 napadnutého rozsudku, štvrtý žalobný dôvod predložený Súdu prvého stupňa, ktorý sa zakladal na porušení pravidiel upravujúcich pripísateľnosť porušení, ktorých sa dopustila dcérska spoločnosť, jej materskej spoločnosti, bol rozdelený na tri časti.

13 V rámci prvej časti odvolateľka najmä tvrdila, že Komisii nie je priznaná diskrečná právomoc na stanovenie vhodného kritéria pripísateľnosti porušení.

14 Súd prvého stupňa túto časť v bodoch 105 až 109 napadnutého rozsudku zamietol. V bode 105 napadnutého rozsudku Súd prvého stupňa uvádza:

„… Komisia netvrdí, že na účely pripísania zodpovednosti za porušenia, ktorých sa dopustila určitá spoločnosť, inej spoločnosti, disponuje diskrečnou právomocou. Hoci Komisia v odôvodnení č. 260 [sporného] rozhodnutia tvrdila, že disponovala ‚diskrečnou právomocou v súvislosti s pripísaním zodpovednosti materskej spoločnosti za takýchto okolností', bolo to až po tom, čo v odôvodnení č. 258 [sporného] rozhodnutia zdôraznila, že žalobkyni sa nepodarilo vyvrátiť domnienku o autonómnom postavení jej dcérskej spoločnosti. Navyše zo [sporného] rozhodnutia jasne vyplýva, že cieľom pripomienky uvedenej v odôvodnení č. 260 bolo len vyvrátenie tvrdenia uvedeného v neskorších rozhodnutiach určených Atofina, ktoré sa zakladalo na nemožnosti pripísania správania spoločnosti jej materskej spoločnosti. Okrem toho, na pojednávaní a vo svojich písomnostiach Komisia uviedla, že sa skutočne domnieva, že k uplatneniu jej miery voľnej úvahy dochádza v štádiu, v ktorom sa v prípade, že môže pripísať zodpovednosť za porušenie viacerým spoločnostiam skupiny, rozhoduje ju pripísať všetkým spoločnostiam obchodného zoskupenia alebo len tým, ktoré mali priamu účasť na porušení."

15 V bodoch 121 až 126 napadnutého rozsudku Súd prvého stupňa druhú časť štvrtého žalobného dôvodu, ktorá mu bola predložená a ktorá sa zakladala na skutočnosti, že uplatnenie domnienky pripísateľnosti, ktorá sa nepotvrdila konkrétnymi dôkazmi, je porušením zásady autonómneho postavenia dcérskej spoločnosti, zamietol ako nedôvodnú.

16 Tretia časť štvrtého žalobného dôvodu sa zakladala na porušení pravidiel dokazovania upravujúcich pripísateľnosť porušení v rámci obchodných zoskupení spoločností. Súd prvého stupňa túto časť v bodoch 150 až 176 napadnutého rozsudku zamietol.

17 V rámci toho Súd prvého stupňa v bode 157 napadnutého rozsudku rozhodol:

„… výhradu žalobkyne, podľa ktorej Komisia porušila pravidlá dokazovania upravujúce pripísateľnosť porušení v rámci zoskupení spoločností, nemožno prijať. Keďže totiž takmer celé základné imanie vlastnila v čase porušenia Elf Aquitaine, Komisia mohla z právneho hľadiska správne konštatovať neexistenciu jej autonómneho postavenia a tvrdiť, že Elf Aquitaine mala predložiť dôkazy preukazujúce, že jej dcérska spoločnosť určuje nezávislým spôsobom svoje konanie na trhu."

18 V bode 158 napadnutého rozsudku Súd prvého stupňa konštatoval, že práve za týchto okolností treba analyzovať dôkazy predložené spoločnosťou Elf Aquitaine, aby sa tak vyvrátila domnienka uplatnená Komisiou. V tejto súvislosti v bode 159 napadnutého rozsudku uviedol:

„… Komisia v odôvodnení č. 257 [sporného] rozhodnutia prevzala tvrdenia, ktoré Elf Aquitaine uviedla vo svojej odpovedi na oznámenie o výhradách, najmä tvrdenia, podľa ktorých táto spoločnosť nemala nikdy, či už priamo alebo nepriamo, účasť na karteli v súvislosti s MCAA, že je ‚čistým holdingom', ktorý nemá riadiace funkcie, že Atofina, pokiaľ ide o jej obchodnú politiku a jej správanie na trhu, mala úplne autonómne postavenie, že dokumenty nachádzajúce sa v spise Komisie sa týkali výlučne spoločnosti Atofina a že tretie subjekty ju takisto považovali za spoločnosť, ktorá konala na trhu nezávisle. Komisia v nasledujúcom odôvodnení dospela k záveru, že tieto

tvrdenia sú len tvrdením, ktoré nevyvracia domnienku, podľa ktorej je Elf Aquitaine zodpovedná za konanie svojej dcérskej spoločnosti, a uvádza, že dokumenty, ktoré poskytujú všeobecný prehľad obchodného riadenia, nepostačujú na vyvrátenie tejto domnienky."

19 Ďalej v bodoch 160 až 176 napadnutého rozsudku Súd prvého stupňa zamietol viaceré tvrdenia, ktoré odvolateľka uviedla s cieľom vyvrátiť domnienku, ktorá bola v spornom rozhodnutí voči nej uplatnená.

20 V bodoch 184 až 188 a 192 až 199 napadnutého rozsudku Súd prvého stupňa zamietol piaty žalobný dôvod vo všetkých jeho troch častiach, ktoré sa týkali porušenia zásad osobnej zodpovednosti, zákonnosti a prezumpcie neviny.

21 V bodoch 200 až 207 napadnutého rozsudku Súd prvého stupňa zamietol šiesty žalobný dôvod, ktorý mu bol predložený a ktorý sa zakladal na porušení zásady riadnej správy vecí verejných.

22 Ako vyplýva z bodu 208 napadnutého rozsudku, odvolateľka svojím siedmym žalobným dôvodom predloženým Súdu prvého stupňa tvrdila, že nový postoj Komisie týkajúci sa kritéria pripísateľnosti porušení dcérskych spoločností ich materským spoločnostiam, ako bol uplatnený v spornom rozhodnutí, vytvára právnu neistotu, takže Súd prvého stupňa mal sporné rozhodnutie zrušiť v rozsahu, v akom sa týka odvolateľky. Komisia totiž uplatnila rozdielne kritériá pripísateľnosti, než sú kritériá, ktoré prijala v spornom rozhodnutí voči Akzo Nobel NV a Clariant AG, a kritériá uplatnené voči spoločnosti Atofina vo svojom rozhodnutí z 10 decembra 2003 K(2003) 4570 v konečnom znení o konaní podľa článku 81 Zmluvy o ES a podľa článku 53 Dohody o EHP (vec COMP/E 2/37.857 – Organické peroxidy) (Ú. v. EÚ L 110, 2005, s. 44, ďalej len „rozhodnutie o organických peroxidoch").

23 Súd prvého stupňa v bodoch 210 až 216 napadnutého rozsudku tento žalobný dôvod zamietol a najmä v bode 213 napadnutého rozsudku rozhodol:

„Hoci sa Komisia v prejednávanej veci rozhodla pripísať zodpovednosť za konštatované porušenie podniku zloženému z materskej spoločnosti a jej dcérskej spoločnosti napriek tomu, že vo svojej skoršej praxi tak nerobila, svojím rozhodnutím neporušuje zásadu právnej istoty. … Keďže Komisia v prejednávanej veci správne konštatovala, že Elf Aquitaine a jej dcérska spoločnosť Arkema spoločne tvoria jeden podnik, a obom spoločnostiam uložila spoločne a nerozdielne pokutu, neporušila zásadu právnej istoty."

24 Po tom, čo Súd prvého stupňa v bode 220 a nasl. napadnutého rozsudku postupne zamietol ôsmy až jedenásty žalobný dôvod, ktoré mu boli predložené, v bode 244 napadnutého rozsudku dospel k záveru, že podaná žaloba sa musí zamietnuť v celom jej rozsahu.

Návrhy účastníkov konania

25 Svojím odvolaním odvolateľka navrhuje, aby Súdny dvor:

— v prvom rade zrušil napadnutý rozsudok v celom rozsahu,

— vyhovel návrhom predloženým v prvostupňovom konaní,

— z toho dôvodu zrušil článok 1 písm. d), článok 2 písm. c), článok 3 a článok 4 bod 9 sporného rozhodnutia,

— subsidiárne na základe svojej neobmedzenej právomoci zrušil alebo znížil pokutu vo výške 45 miliónov eur, ktorá bola spoločne a nerozdielne uložená spoločnostiam Arkema a Elf Aquitaine článkom 2 písm. c) sporného rozhodnutia, a

— v každom prípade zaviazal Komisiu na náhradu trov konania vrátane trov konania, ktoré vznikli odvolateľke v konaní na Súde prvého stupňa.

26 Komisia navrhuje, aby Súdny dvor:

— zamietol odvolanie a

— zaviazal odvolateľku na náhradu trov konania.

O odvolaní

27 V prvom rade odvolateľka uvádza päť odvolacích dôvodov, a to:

— nesprávne právne posúdenie Súdom prvého stupňa, pretože uvedený súd nevyvodil dôsledky z represívnej povahy sankcií vyplývajúcich z článku 101 ZFEÚ,

— porušenie práva na obhajobu v dôsledku nesprávneho výkladu zásady spravodlivého zaobchádzania a rovnosti účastníkov konania,

— nesprávne právne posúdenie v súvislosti s povinnosťou odôvodnenia,

— porušenie článku 263 ZFEÚ v dôsledku nerešpektovania obmedzení preskúmania zákonnosti a

— porušenie pravidiel upravujúcich pripísateľnosť sankcií v oblasti práva hospodárskej súťaže.

28 Subsidiárne odvolateľka uvádza šiesty odvolací dôvod, ktorým poukazuje na skutočnosť, že nesprávne právne posúdenia a porušenia, ktorých sa dopustil Súd prvého stupňa, musia viesť prinajmenšom k zrušeniu alebo zníženiu pokuty uloženej odvolateľke.

O prvom odvolacom dôvode založenom na nesprávnom právnom posúdení Súdom prvého stupňa, pretože uvedený súd nevyvodil dôsledky z represívnej povahy sankcií vyplývajúcich z článku 101 ZFEÚ

Argumentácia účastníkov konania

29 Odvolateľka tvrdí, že represívnu povahu sankcií – v zmysle článku 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podpísaného 4. novembra 1950 v Ríme (ďalej len „EDĽP“) – uložených na základe článku 101 ZFEÚ nemožno spochybniť.

30 Za týchto podmienok podľa odvolateľky Súd prvého stupňa predovšetkým v bodoch 185 až 187, ale aj v bodoch 194 až 197 napadnutého rozsudku nesprávne uplatnil zásady osobnej zodpovednosti a individualizácie sankcií, ako aj zásadu prezumpcie neviny, ktoré zaručuje článok 6 ods. 1 a 2 EDĽP.

31 Vo všeobecnosti na jednej strane Súd prvého stupňa tak údajne nesprávne uplatnil tieto posledné uvedené zásady iba na podnik zložený zo spoločností Elf Aquitaine a Arkema, teda na subjekt, ktorý nemá žiadnu právnu subjektivitu, a nie na tieto dve spoločnosti ako samostatné právnické osoby, ktoré jediné mali znaky potrebné na to, aby sa skutočne a konkrétne domáhali subjektívnych práv vyplývajúcich z uvedených zásad. Súd prvého stupňa tak poprel skutočnú a konkrétnu povahu subjektívnych práv vyplývajúcich z vyššie uvedených zásad tým, že neumožnil, aby sa týchto výhod domáhali subjekty, ktoré mali ako jediné znaky, aby tak urobili, čo mu nakoniec umožnilo obmedziť prístup k súdu.

32 Na druhej strane osobitne vyššie uvedený postoj priviedol Súd prvého stupňa k vylúčeniu odvolateľky z pôsobnosti:

— zásady prezumpcie neviny tým, že v jej prípade poprel akúkoľvek hodnotu predbežného vyšetrovania, a

— zo zásad osobnej zodpovednosti a individualizácie sankcií tým, že v bodoch 97, 152, 167 a 186 napadnutého rozsudku tvrdil, že pripísanie zodpovednosti materskej spoločnosti sa nezakladá na „podnecovaní dcérskej spoločnosti materskou spoločnosťou, aby sa dopustila porušenia, a o to menej na účasti materskej spoločnosti na porušení“, čím vylúčil súbor dôkazov predložených odvolateľkou s cieľom preukázať, že sa osobne nedopustila žiadneho porušenia, že o tom, že

došlo k spornému porušeniu, nevedela a že jej dcérska spoločnosť má na trhu autonómne postavenie.

33 Navyše odvolateľka tvrdí, že Súd prvého stupňa nemohol v bodoch 210 a 212 napadnutého rozsudku platne uplatniť zásadu efektívnosti práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže voči osobám podliehajúcim súdnej právomoci, aby tým oslabil jej základné práva v prospech posilnenia právomocí Komisie.

34 Komisia najmä tvrdí, že prvý odvolací dôvod odvolania nezodpovedá žiadnemu žalobnému dôvodu podanému v prvostupňovom konaní a že priamo nesúvisí s nijakou časťou napadnutého rozsudku.

Posúdenie Súdnym dvorom

35 Podľa článku 113 ods. 2 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora odvolaním nemožno meniť predmet sporu pred Všeobecným súdom. Právomoc Súdneho dvora je totiž obmedzená na posúdenie právnych riešení dôvodov prejednávaných na prvom stupni. Účastník konania teda nemôže zmeniť predmet uvedeného sporu tak, že predloží prvýkrát v konaní pred Súdnym dvorom dôvod, ktorý mohol predložiť v konaní pred Všeobecným súdom, ale tak neurobil, pretože by tým získal možnosť predložiť na Súdnom dvore, ktorý má v odvolacom konaní obmedzené právomoci, spor v širšom rozsahu ako pred Všeobecným súdom (pozri v tomto zmysle najmä rozsudky z 1. júna 1994, Komisia/Brazzelli Lualdi a i., C-136/92 P, Zb. s. I-1981, bod 59; z 30. marca 2000, VBA/VGB a i., C-266/97 P, Zb. s. I-2135, bod 79, ako aj zo 14. októbra 2010, Deutsche Telekom/Komisia, C-280/08 P, Zb. s. I-9555, bod 34). Takýto odvolací dôvod treba preto v odvolacom konaní považovať za neprípustný.

36 V prejednávanej veci odvolateľka svojím prvým odvolacím dôvodom Súdu prvého stupňa nevytýka, že v zmysle judikatúry týkajúcej sa článku 6 EDĽP poprel „trestnú“ povahu pokút uložených na základe článku 81 ES, ale vytýka mu najmä to, že porušil základné práva, ktoré sú jej priznané ako právnickej osobe súdenej za zodpovednosť za porušenie, za ktoré sa ukladajú sankcie, ktoré majú podľa nej takúto povahu. Keďže v tejto súvislosti predmetný odvolací dôvod nemení predmet sporu na Súde prvého stupňa, nemožno ho zamietnuť ako neprípustný (pozri analogicky rozsudok z 18. januára 2007, PKK a KNK/Rada, C-229/05 P, Zb. s. I-439, body 66 a 67).

37 Vzhľadom na to, ako vyplýva aj z bodov 27, 87 a 99 tohto rozsudku, osobitné výhrady, ktoré Elf Aquitaine uviedla v rámci tohto odvolacieho dôvodu, sa v podstate prelínajú s výhradami uvedenými v rámci ostatných odvolacích dôvodov odvolania, osobitne v rámci druhého a piateho odvolacieho dôvodu. Keďže tieto výhrady nemajú skutočne samostatné postavenie v porovnaní s výhradami ostatných odvolacích dôvodov, netreba ich v rámci tohto konania skúmať.

38 Takisto, keďže odvolateľka v prvom odvolacom dôvode Súdu prvého stupňa vo všeobecnosti vytýka, že nesprávne uplatnil zásady osobnej zodpovednosti a individualizácie sankcií, ako aj zásadu prezumpcie neviny nie na samotnú odvolateľku, ale na „podnik“ zložený najmä z Elf Aquitaine a jej dcérskej spoločnosti Arkema, tento odvolací dôvod opäť poukazuje na podstatné porušenie týchto zásad vo vzťahu k odvolateľke a spochybňuje výklad Súdu prvého stupňa týkajúci sa pojmu „podnik“ v zmysle článku 81 ES. Keďže tieto tvrdenia sa prelínajú s niektorými skutočnosťami druhého a piateho odvolacieho dôvodu, treba ich preskúmať v rámci týchto dvoch posledných uvedených dôvodov.

39 Pokiaľ ide o výhradu uvedenú v bode 33 tohto rozsudku, stačí uviesť, že na rozdiel od úvah odvolateľky Súd prvého stupňa v bodoch 210 a 212 napadnutého rozsudku netvrdil, že zásada efektívnosti práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže by mohla byť uplatnená voči osobe podliehajúcej súdnej právomoci s cieľom oslabiť jej základné práva.

40 Keďže uvedená výhrada tak spočíva na nesprávnom výklade napadnutého rozsudku, treba ju zamietnuť ako nedôvodnú.

41 Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy treba následne preskúmať piaty odvolací dôvod.

O piatom odvolacom dôvode založenom na porušení pravidiel upravujúcich pripísateľnosť sankcií v oblasti práva hospodárskej súťaže

O prvej časti piateho odvolacieho dôvodu, podľa ktorého represívna povaha sankcií vyplývajúcich z článku 101 ZFEÚ posilňuje v práve Únie neprijateľnú povahu fakticky nevyvrátiteľnej domnienky zodpovednosti uplatnenej na odvolateľku

— Argumentácia účastníkov konania

42 Odvolateľka tvrdí, že represívna povaha sankcií vyplývajúcich z článku 101 ZFEÚ a inštitucionálna zámena právomocí vyšetrovacieho orgánu mali rozhodne zabrániť Súdu prvého stupňa potvrdiť uplatnenie domnienky zodpovednosti Komisiou namiesto požiadavky predloženia dôkazu o účasti odvolateľky na riadení jej dcérskej spoločnosti.

43 Je to tak predovšetkým v prípade, že takáto domnienka je fakticky nevyvrátiteľná, keďže táto nevyvrátiteľná povaha porušuje najmä pravidlá upravujúce dôkazné bremeno a prezumpciu neviny.

44 Podľa odvolateľky nevyvrátiteľná povaha domnienky, ako ju vykladá Súd prvého stupňa, vyplýva z kombinácie týchto skutočností:

— tvrdenia uvedeného v bodoch 86 a 150 napadnutého rozsudku, podľa ktorého samotný podiel na základnom imaní postačuje na to, aby sa uplatnila domnienka o neexistencii autonómneho postavenia jej dcérskej spoločnosti,

— skutočnosti, že Súd prvého stupňa v bode 105 napadnutého rozsudku priznáva Komisii diskrečnú právomoc na účely pripísateľnosti zodpovednosti za porušenie vzhľadom na to, že materská spoločnosť má 98 %-ný alebo väčší podiel na základnom imaní svojej dcérskej spoločnosti, a

— spôsobu, akým Súd prvého stupňa v bode 160 a nasl. napadnutého rozsudku posúdil súbor indícií predložených odvolateľkou a preukazujúcich neexistenciu jej vplyvu na riadení jej dcérskej spoločnosti.

45 V tejto poslednej uvedenej súvislosti Súd prvého stupňa podľa odvolateľky potláča dôkaznú hodnotu uvedeného súboru indícií tým, že od nej požadoval dôkazy o neexistencii vplyvu, ktoré by boli preukázateľne negatívne. Súd prvého stupňa požadoval *probatio diabolica*, čo je vo všeobecnosti v dôkaznom systéme Únie zakázané. Podľa odvolateľky takýto systém nevyvrátiteľného dôkazu treba predovšetkým odsúdiť, pretože porušuje právo na prístup k účinnému preskúmaniu súdom.

46 Podľa odvolateľky Súd prvého stupňa neoprávnene obrátil dôkazné bremeno, ktoré spočíva na vyšetrovacom orgáne, najmä tým, že postupne zamietol každý dôkaz zo súboru dôkazov, ktoré odvolateľka v súlade s rozsudkom z 10. septembra 2009, Akzo Nobel a i./Komisia (C-97/08 P, Zb. s. I-8237, bod 65), predložila Komisii. Podľa odvolateľky Súd prvého stupňa tak zaviedol neprípustnú nerovnováhu medzi odvolateľkou, na ktorej spočívalo neúnosné dôkazné bremeno, na jednej strane, a Komisiou, ktorá na to, aby uplatnila represívne sankcie, sa mohla uspokojiť s domnienkou o zodpovednosti, na druhej strane, pričom sa plne opierala o svoju údajnú diskrečnú právomoc pri rozhodovaní o uplatnení či neuplatnení takejto domnienky.

47 Odvolateľka navyše tvrdí, že Súd prvého stupňa v rozpore s tým, čo je uvedené v bode 171 napadnutého rozsudku, neposúdil skutočnosti z celého súboru dôkazov. Podľa odvolateľky v súlade s pravidlami vyplývajúcimi z už citovaného rozsudku Akzo Nobel a i./Komisia sa tento súbor týkal organizačných, ekonomických a právnych vzťahov medzi ňou a jej dcérskou spoločnosťou, ktoré považuje za dôkazy preukazujúce, že nepredstavujú jeden hospodársky subjekt. Dôkazná sila tohto súboru pritom vyplývala zo súladu všetkých dôkazov, a nie nevyhnutne z každého dôkazu posudzovaného samostatne.

48 Komisia sa domnieva, že Súd prvého stupňa v bodoch 172 a 173 napadnutého rozsudku uviedol, že domnienka neexistencie autonómneho postavenia dcérskej spoločnosti nie je nevyvrátiteľná. Takisto sa domnieva, že žalobný dôvod predložený Súdu prvého stupňa týkajúci sa pripísateľnosti bol zamietnutý, lebo, ako to vyplýva najmä z bodov 163 až 165, 167 a 169 napadnutého rozsudku, odvolateľka sa len opierala o tvrdenia nepodložené dôkazmi. Podľa Komisie samotná skutočnosť požadovať dôkazy na podloženie jednoduchého tvrdenia nemení dotknutú domnienku na nevyvrátiteľnú.

49 Podľa Komisie vlastníctvo celého alebo takmer celého základného imania dcérskej spoločnosti materskou spoločnosťou len umožňuje domnievať sa, pokiaľ sa nepreukáže opak, že tieto spoločnosti tvoria jeden „podnik“ v zmysle článku 101 ods. 1 ZFEÚ.

V prejednávanej veci odvolateľka nemôže Komisii vytýkať, že konštatovala, že domnienka nebola vyvrátená, keďže predložila iba nedostatočne podložené tvrdenia o „autonómnom postavení“ alebo irelevantné dôkazy na zistenie, či dcérska spoločnosť a materská spoločnosť tvoria jeden hospodársky subjekt.

50 Pokiaľ ide o argumentáciu odvolateľky uvedenú v bode 47 tohto rozsudku, Komisia tvrdí, že odvolateľka v skutočnosti zrejme len spochybňuje posúdenie dôkazov Súdom prvého stupňa, čo je v prípade odvolania neprípustné. V tomto prípade Súd prvého stupňa uskutočnil celkové posúdenie. Hoci nemal možnosť posúdiť niektoré tvrdenia, podľa Komisie to bolo len preto, lebo niektoré tieto tvrdenia neboli podložené dôkazmi.

— Posúdenie Súdnym dvorom

51 Pokiaľ ide o to, že odvolateľka v prvej časti piateho odvolacieho dôvodu poukazuje na zámenu úloh Komisie v oblasti politiky týkajúcej sa hospodárskej súťaže Únie, je potrebné konštatovať, že v rozpore s článkom 113 ods. 2 rokovacieho poriadku sa pokúša zmeniť predmet sporu prebiehajúceho pred Súdom prvého stupňa. V tomto prípade teda musí byť podľa judikatúry uvedenej v bode 35 tohto rozsudku táto časť piateho žalobného dôvodu považovaná za neprípustnú.

52 Prvú časť piateho odvolacieho dôvodu však možno považovať za prístupnú v rozsahu, v akom nezávisle od úvah založených na tejto zámene smeruje proti uplatneniu domnienky v napadnutom rozsudku, podľa ktorej v podstate materská spoločnosť, ktorá vlastní celé alebo takmer celé základné imanie svojej dcérskej spoločnosti, môže byť

zodpovedná za správanie tejto dcérskej spoločnosti porušujúce pravidlá Únie v oblasti hospodárskej súťaže.

53 V tejto súvislosti treba v prvom rade pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry pojem podnik zahŕňa každý subjekt vykonávajúci hospodársku činnosť nezávisle od právneho postavenia tohto subjektu a spôsobu jeho financovania. V tomto ohľade Súdny dvor spresnil jednak, že pod pojmom podnik v tomto kontexte treba rozumieť hospodársku jednotku, aj keď je táto hospodárska jednotka z právneho hľadiska zložená z viacerých fyzických alebo právnických osôb, a jednak, že ak takýto hospodársky subjekt porušuje pravidlá hospodárskej súťaže, podľa zásady osobnej zodpovednosti za toto porušovanie aj zodpovedá (pozri rozsudky z 20. januára 2011, General Química a i./Komisia, C-90/09 P, Zb. s. I-1, body 34 až 36 a citovanú judikatúru, ako aj z 29. marca 2011, ArcelorMittal Luxembourg/Komisia a Komisia/ArcelorMittal Luxembourg a i., C-201/09 P a C-216/09 P, Zb. s. I-2239, bod 95).

54 Z ustálenej judikatúry vyplýva, že správanie dcérskej spoločnosti môže byť pripísané materskej spoločnosti najmä vtedy, keď dcérska spoločnosť napriek tomu, že má vlastnú právnu subjektivitu, neurčuje svoje správanie na trhu nezávisle, ale v podstate uplatňuje pokyny, ktoré jej dáva materská spoločnosť, s prihliadnutím najmä na ekonomické, organizačné a právne väzby medzi týmito dvoma právnymi subjektmi (pozri rozsudky Akzo Nobel a i./Komisia, už citovaný, bod 58, ako aj General Química a i./Komisia, už citovaný, bod 37).

55 V takej situácii sú materská spoločnosť a dcérska spoločnosť súčasťou toho istého hospodárskeho subjektu a tvoria jeden podnik v zmysle článku 81 ES, čo Komisii umožňuje adresovať rozhodnutie, ktorým sa ukladajú pokuty, materskej spoločnosti

bez toho, aby bolo potrebné preukázať jej osobnú účasť na porušení (pozri rozsudky Akzo Nobel a i./Komisia, už citovaný, bod 59, ako aj General Química a i./Komisia, už citovaný, bod 38).

56 V tejto súvislosti Súdny dvor spresnil, že v konkrétnom prípade, keď materská spoločnosť vlastní 100 % základného imania svojej dcérskej spoločnosti, ktorá sa dopustila porušenia pravidiel Únie v oblasti hospodárskej súťaže, jednak táto materská spoločnosť môže uplatňovať rozhodujúci vplyv na správanie tejto dcérskej spoločnosti a jednak existuje vyvrátiteľná domnienka, že táto materská spoločnosť takýto rozhodujúci vplyv skutočne uplatňuje (ďalej len „domnienka skutočného uplatňovania rozhodujúceho vplyvu“) (pozri najmä rozsudky z 25. októbra 1983, AEG-Telefunken/Komisia, 107/82, Zb. s. 3151, bod 50; Akzo Nobel a i./Komisia, už citovaný, bod 60; General Química a i./Komisia, už citovaný, bod 39, ako aj ArcelorMittal Luxembourg/Komisia a Komisia/ArcelorMittal Luxembourg a i., už citovaný, bod 97).

57 Na domnienku, že materská spoločnosť skutočne uplatňuje rozhodujúci vplyv na obchodnú politiku dcérskej spoločnosti, za týchto podmienok postačuje, ak Komisia preukáže, že celé základné imanie dcérskej spoločnosti je vo vlastníctve materskej spoločnosti. V dôsledku toho môže Komisia materskú spoločnosť považovať za spoločne a nerozdielne zodpovednú za zaplatenie pokuty, ktorá bola uložená dcérskej spoločnosti, ibaže by táto materská spoločnosť, ktorej prináleží túto domnienku vyvrátiť, predložila dostatočné dôkazy, ktoré preukazujú, že jej dcérska spoločnosť sa na trhu správa nezávisle (pozri rozsudky zo 16. novembra 2000, Stora Kopparbergs Bergslags/Komisia, C-286/98 P, Zb. s. I-9925, bod 29; Akzo Nobel a i./Komisia, už citovaný, bod 61; General Química a i./Komisia, už citovaný, bod 40, ako aj ArcelorMittal Luxembourg/Komisia a Komisia/ArcelorMittal Luxembourg a i., už citovaný, bod 98).

58 Z judikatúry takisto vyplýva, že na zistenie, či dcérska spoločnosť určuje svoje správanie na trhu nezávisle, treba vziať do úvahy všetky relevantné okolnosti súvisiace s ekonomickými, organizačnými a právnymi väzbami, ktoré spájajú dcérsku spoločnosť s materskou spoločnosťou a ktoré sa môžu z prípadu na prípad meniť, a preto nemôžu

byť predmetom taxatívneho vymedzenia (pozri v tomto zmysle rozsudok Akzo Nobel a i./Komisia, už citovaný, body 73 a 74).

59 Cieľom domnienky skutočného uplatňovania rozhodujúceho vplyvu je najmä zachovávanie rovnováhy medzi dôležitosťou jednak cieľa spočívajúceho v potláčaní správania porušujúceho pravidlá hospodárskej súťaže, osobitne článok 101 ZFEÚ, a zabrániť jeho opakovaniu, a jednak požiadaviek niektorých všeobecných zásad práva Únie, ako najmä zásad prezumpcie neviny, individualizácie sankcií a právnej istoty, ako aj práva na obhajobu vrátane zásady rovnosti účastníkov konania. Najmä z tohto dôvodu, ako vyplýva z ustálenej judikatúry uvedenej v bode 56 tohto rozsudku, je uvedená domnienka vyvrátiteľná.

60 Navyše je potrebné pripomenúť, že táto domnienka spočíva na konštatovaní, podľa ktorého, okrem výnimočných okolností, spoločnosť, ktorá vlastní celé základné imanie dcérskej spoločnosti, môže len vzhľadom na tento podiel na základnom imaní uplatňovať rozhodujúci vplyv na správanie tejto dcérskej spoločnosti, a okrem toho, že neexistenciu skutočného uplatňovania tohto vplyvu možno za bežných okolností najúčinnejšie zisťovať v prípade subjektov, voči ktorým bola táto domnienka uplatnená.

61 Za týchto podmienok, ak by dotknutej strane stačilo na vyvrátenie uvedenej domnienky uviesť len nepodložené tvrdenia, táto domnienka by do veľkej miery stratila význam.

62 Okrem toho z judikatúry vyplýva, že domnienka, aj keď je ťažké ju vyvrátiť, spadá do rozumných medzí, pokiaľ je primeraná legitímne sledovanému cieľu, možno predložiť dôkazy preukazujúce opak a je zabezpečené právo na obhajobu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 23. decembra 2009, Spector Photo Group a Van Raemdonck, C-45/08, Zb.

s. I-12073, body 43 a 44, ako aj rozsudok ESĽP z 23. júla 2002, Janosevic v. Švédsko, *Zbierka rozsudkov a rozhodnutí* 2002-VII, bod 101 a nasl.).

63 V prejednávanej veci z bodov 46 a 47 tohto rozsudku vyplýva, že samotná odvolateľka nespochybňuje oprávnenosť domnienky skutočného uplatňovania rozhodujúceho vplyvu, ako je uvedené v bodoch 56 a 57 tohto rozsudku. Za okolností, o aké ide v prejednávanej veci, nespochybňuje ani uplatniteľnosť tejto domnienku v prípade, že materská spoločnosť vlastní 98 % základného imania svojej dcérskej spoločnosti.

64 Naopak, argumentácia odvolateľky uvedená v bodoch 43 až 47 tohto rozsudku spočíva na tvrdení, podľa ktorého Súd prvého stupňa na skutkový stav veci uplatnil nevyvrátiteľnú formu tejto domnienky.

65 V rozpore s tým, čo tvrdí odvolateľka, však stanovisko Súdu prvého stupňa, ktoré prijal voči dôkazom predloženým odvolateľkou, nepredstavuje *probatio diabolica*. Ako totiž vyplýva z bodu 58 tohto rozsudku, subjektom, ktoré sa snažia vyvrátiť domnienku skutočného uplatňovania rozhodujúceho vplyvu, prináleží predložiť akýkoľvek dôkaz týkajúci sa ekonomického, organizačného a právneho vzťahu, ktorý spája dotknutú dcérsku spoločnosť s jej materskou spoločnosťou, teda dôkaz, o ktorom si tieto subjekty myslia, že môže preukázať, že nepredstavujú jeden hospodársky subjekt.

66 V tejto súvislosti samotná skutočnosť, že subjekt v danom prípade neposkytne dôkazy, ktorými možno vyvrátiť domnienku skutočného uplatňovania rozhodujúceho vplyvu, nepostačuje na to, že uvedenú domnienku nemožno v nijakom prípade vyvrátiť.

67 V rozsahu, v akom z výhrad uvedených v tretej zarážke bodu 44, ako aj v bodoch 45 až 47 tohto rozsudku v podstate vyplýva, že posúdenie Súdu prvého stupňa týkajúce sa tvrdení odvolateľky svedčí len z hľadiska jeho záveru – z pohľadu odvolateľky záporného – o existencii *probatio diabolica*, treba tieto výhrady zamietnuť.

68 Keďže uvedenými výhradami sa odvolateľka v skutočnosti domáhala, aby Súdny dvor vykonal nové posúdenie skutkových okolností, ku ktorým dospel Súd prvého stupňa, treba ich v štádiu odvolania považovať za neprípustné. Z ustálenej judikatúry totiž vyplýva, že len Súd prvého stupňa je oprávnený jednak konštatovať skutkové okolnosti, okrem prípadu, v ktorom by obsahová nepresnosť jeho konštatovaní vyplývala zo spisového materiálu, ktorý mu bol predložený, a jednak tieto skutkové okolnosti posudzovať. Posudzovanie skutkového stavu teda nie je, s výnimkou prípadu skreslenia predložených dôkazov, právnou otázkou, ktorá podlieha preskúmaniu zo strany Súdneho dvora (pozri najmä rozsudok z 23. apríla 2009, AEPI/Komisia, C-425/07 P, Zb. s. I-3205, bod 44 a citovanú judikatúru).

69 Pokiaľ by alternatívne bolo možné tieto isté výhrady vykladať v tom zmysle, že poukazujú na porušenie zo strany Súdu prvého stupňa týkajúce sa rozsahu jeho súdneho preskúmania, prelínajú sa so štvrtým odvolacím dôvodom, a preto nie je potrebné ich preskúmať osobitným spôsobom v rámci tejto časti piateho odvolacieho dôvodu.

70 Navyše, pokiaľ ide o výhradu uvedenú v prvej zarážke bodu 44 tohto rozsudku, podľa ktorého veľkosť podielu na základnom imaní dcérskej spoločnosti sama osebe postačuje na to, aby sa uplatnila domnienka skutočného uplatňovania rozhodujúceho vplyvu, treba uviesť, že skutočnosť, že by mohlo byť ťažké predložiť dôkaz preukazujúci opak potrebný na vyvrátenie domnienky, sama osebe neznamená, že by bola táto domnienka nevyvrátiteľná, najmä ak práve subjekty, voči ktorým bola domnienka uplatnená, môžu najlepšie zaistiť tento dôkaz v ich vlastnej oblasti činností.

71 Pokiaľ ide o druhý dôkaz odvolateľky v prípade preukázania nevyvrátiteľnej povahy domnienky uplatnenej Súdom prvého stupňa uvedený v druhej zarážke bodu 44 tohto rozsudku, treba uviesť, že za predpokladu, že by Súd prvého stupňa v bode 105 napadnutého rozsudku potvrdil diskrečnú právomoc Komisie, o ktorej je zmienka v uvedenej druhej zarážke, takéto potvrdenie alebo právomoc nemá nijaký vplyv na otázku, či je domnienka uplatnená v napadnutom rozsudku nevyvrátiteľná. Z toho vyplýva, že takúto argumentáciu nemožno prijať.

72 Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy sa musí prvá časť piateho odvolacieho dôvodu zamietnuť.

O druhej časti piateho odvolacieho dôvodu, podľa ktorej domnienka zodpovednosti uplatnená Súdom prvého stupňa, ktorá sa zakladá na povahe podniku, porušuje zásadu autonómneho postavenia právnických osôb

— Argumentácia účastníkov konania

73 Odvolateľka tvrdí, že napadnutý rozsudok porušuje zásadu subsidiarity tým, že vážne narúša zásadu autonómneho postavenia právnických osôb, ktorá je jedným z najdôležitejších základov práva obchodných spoločností členských štátov.

74 Súd prvého stupňa podľa odvolateľky právne pochybil, keď uviedol, že môže svojvoľne rozhodnúť, že musel prijať stanovisko ako v prípade podniku, aby mohol rozhodnúť, že na právnickú osobu, ktorá je súčasťou tohto podniku, neuplatní ani zásadu autonómneho postavenia, ani práva na obhajobu.

75 Navyše podľa odvolateľky Súd prvého stupňa sa ďalej dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď považoval za nadbytočnú požiadavku, aby Komisia vo svojom rozhodnutí predložila konkrétne dôkazy o neexistencii autonómneho postavenia svojej dcérskej spoločnosti na trhu.

76 Komisia tvrdí, že zásada subsidiarity nebola pred Súdom prvého stupňa uplatnená, takže jej porušenie je novým dôvodom, ktorý je v rámci odvolania neprípustný. V každom prípade z vecného hľadiska by sa táto zásada na prejednávanú veci nemohla uplatniť, lebo Európska únia má v tejto oblasti výlučnú právomoc.

77 Navyše pojem „podnik“ v práve hospodárskej súťaže je samostatným pojmom práva Únie. Okrem toho „autonómne postavenie“ spoločnosti je nezlučiteľné s domnienkou vyjadrenou v judikatúre týkajúcej sa skutočnej kontroly materskej spoločnosti nad niektorými jej dcérskymi spoločnosťami.

— Posúdenie Súdnym dvorom

78 V rozsahu, v akom sa táto časť zakladá na porušení zásady subsidiarity, musí sa podľa judikatúry citovanej v bode 35 tohto rozsudku vyhlásiť za neprípustnú.

79 Ďalej sa musí zamietnuť výhrada uvedená v bode 74 tohto rozsudku, pretože sa týka úvahy, o ktorej sa Súd prvého stupňa v napadnutom rozsudku nezmienil, dokonca ani nepripustil jej prejednanie.

80 Okrem toho, pokiaľ ide o tvrdenie uvedené v bode 75 tohto rozsudku, z jeho bodov 56 a 57 vyplýva, že Komisia nie je na účely použitia domnienky skutočného uplatňovania rozhodujúceho vplyvu na určitý prípad povinná predložiť dodatočné dôkazy k dôkazom preukazujúcim uplatniteľnosť a použitie tejto domnienky (pozri v tomto zmysle tiež rozsudok Akzo Nobel a i./Komisia, už citovaný, bod 62). Súd prvého stupňa sa teda nedopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď nezávisle od dôkazov týkajúcich sa použitia dotknutej domnienky nepožadoval dodatočné konkrétne dôkazy o neexistencii autonómneho postavenia dcérskej spoločnosti odvolateľky na trhu.

81 Navyše, čo sa týka tvrdenia vyjadreného v uvedenom bode 75, podľa ktorého, pokiaľ ide o odvolateľku, zostalo odôvodnenie sporného rozhodnutia nepotrestané, prelína sa s tretím odvolacím dôvodom, takže v rámci tejto časti piateho odvolacieho dôvodu nie je potrebné ho preskúmať.

82 Druhá časť druhého odvolacieho dôvodu sa preto musí zamietnuť.

O tretej časti piateho odvolacieho dôvodu, podľa ktorého boli na základe voľnej úvahy priznanej Komisii na účely uplatnenia domnienky o zodpovednosti porušené zásady zákonnosti a právnej istoty

— Argumentácia účastníkov konania

83 Odvolateľka tvrdí, že napadnutý rozsudok porušuje požiadavku jasnosti právneho predpisu a predvídateľnosti, ktoré ukladá tak zásada zákonnosti, ako aj zásada právnej istoty. Podľa odvolateľky z bodov 97, 152, 167, 186 a 194 napadnutého rozsudku

vyplýva, že Súd prvého stupňa sa domnieva, že v oblasti porušenia práva hospodárskej súťaže existujú dva systémy zodpovednosti. Prvý ukladá sankcie za priamu účasť materských spoločností na porušení práva hospodárskej súťaže v úlohe spolupáchateľa, pričom takáto účasť je „prejavom ich vlastnej vôle". Druhý systém ukladá sankcie materským spoločnostiam za ich spoluúčasť na protiprávnom konaní, ktorého sa dopustili ich dcérske spoločnosti, ktoré majú v 100 %-nom vlastníctve, avšak bez toho, aby sa vecne preukázala ich účasť zakladajúca ich spolupáchateľstvo, čo sa podobá systému zodpovednosti za konanie inej osoby.

84 Podľa odvolateľky, ak by takýto systém zodpovednosti za konanie inej osoby v práve Únie v oblasti hospodárskej súťaže existoval, *quod non*, musel by byť dokonale definovaný a jasným a ustáleným spôsobom uplatňovaný inštitúciami. Diskrečná právomoc, ktorú Súd prvého stupňa uznal v bode 105 napadnutého rozsudku, je v rozpore s uvedenou požiadavkou jasnosti a ustálenosti.

85 V tejto súvislosti odvolateľka poukazuje na to, čo považuje za „dvojitú zámenu", ktorú uplatnil Súd prvého stupňa v bode 213 napadnutého rozsudku po prvé medzi pripísaním zodpovednosti materskej spoločnosti a jej zodpovednosťou za zaplatenie pokuty a po druhé medzi pripísaním zodpovednosti a stanovením pokút v rozsahu, v akom Súd prvého stupňa odôvodňuje údajnú mieru voľnej úvahy Komisie na účely pripísania zodpovednosti na základe miery voľnej úvahy v oblasti pokút.

86 Komisia sa domnieva, že Súd prvého stupňa v napadnutom rozsudku Komisii neponecháva mieru voľnej úvahy alebo diskrečnú právomoc na účely posúdenia, či boli splnené podmienky na to, aby sa materskej spoločnosti pripísala zodpovednosť za porušenie. Komisia využíva „mieru voľnej úvahy" až v štádiu, v ktorom už môže pripísať zodpovednosť za porušenie viacerým spoločnostiam obchodného zoskupenia a rozhodne sa pripísať ju všetkým spoločnostiam obchodného zoskupenia, alebo len niektorým z nich.

— Posúdenie Súdnym dvorom

87 Na rozdiel od toho, čo tvrdí odvolateľka tak v rámci tejto časti piateho odvolacieho dôvodu, ako aj v rámci prvého odvolacieho dôvodu predloženého Súdnemu dvoru, Súd prvého stupňa v bodoch 97, 152, 167, 186 a 194 napadnutého rozsudku neuplatnil „systém zodpovednosti za konanie inej osoby“ v práve Únie v oblasti hospodárskej súťaže.

88 V tejto súvislosti treba pripomenúť, ako to Súd prvého stupňa v podstate uviedol v bodoch 97, 152, 167 a 186 napadnutého rozsudku a ako to navyše vyplýva z bodov 53 až 55 tohto rozsudku, že v prípade, že materská spoločnosť a jej dcérska spoločnosť tvoria jeden „podnik“ v zmysle článku 101 ZFEÚ, nie je podnecovanie dcérskej spoločnosti materskou spoločnosťou, aby sa dopustila porušenia, a ešte menej účasť materskej spoločnosti na tomto porušení nevyhnutne tým aspektom, ktorý oprávňuje Komisiu, aby materskej spoločnosti zaslala rozhodnutie, ktorým jej ukladá pokuty, ale tým aspektom je to, že dotknuté spoločnosti tvoria jeden podnik v zmysle článku 101 ZFEÚ.

89 Navyše z bodu 105 uvedeného rozsudku vyplýva, že Súd prvého stupňa v ňom ani neuznal „diskrečnú právomoc na účely pripísania zodpovednosti spoločnosti za porušenie inej spoločnosti“, ktorú spochybnila odvolateľka svojou argumentáciou uvedenou v bode 84 tohto rozsudku. V uvedenom bode 105 Súd prvého stupňa totiž v prvom rade uviedol, že cieľom pripomienky vyjadrenej v odôvodnení č. 260 sporného rozhodnutia bolo len vyvrátenie tvrdenia založeného na neexistencii pripísania zodpovednosti materskej spoločnosti v predchádzajúcich rozhodnutiach adresovaných spoločnosti Atofina za jej správanie. Keď uviedol, že Komisia v podstate nemala v úmysle uplatniť diskrečnú právomoc tak, ako to pred ním kritizovala odvolateľka, Súd prvého stupňa na rozdiel od toho, čo uvádza odvolateľka v rámci tejto časti piateho dôvodu, nepotvrdil, že v práve Únie v oblasti hospodárskej súťaže existuje „systém zodpovednosti za konanie inej osoby“.

90 Argumentácia uvedená v bodoch 83 a 84 tohto rozsudku spočíva teda na nesprávnom posúdení a treba ju zamietnuť.

91 Z toho takisto vyplýva, že hoci výhrada vyjadrená v bode 85 tohto rozsudku nie je neprípustná pre nedostatok jasnosti, v každom prípade sa musí zamietnuť, pretože je identická s argumentáciou uvedenou v bodoch 83 a 84 tohto rozsudku.

92 Tretia časť piateho odvolacieho dôvodu sa preto musí zamietnuť.

O štvrtej časti piateho odvolacieho dôvodu, podľa ktorej domnienka o zodpovednosti porušuje zásady rovnosti zaobchádzania

Argumentácia účastníkov konania

93 Odvolateľka poukazuje na porušenie zásady rovnosti zaobchádzania, lebo Súd prvého stupňa konštatoval, že odvolateľka a ostatné materské spoločnosti, ktorých sa sporné rozhodnutie dotýka, boli posudzované rovnakým spôsobom.

94 Podľa Komisie samotná skutočnosť, že sporné rozhodnutie je okrem odkazu na domnienku o 100 %-nej kontrole vykonávanej materskou spoločnosťou nad svojou

dcérskou spoločnosťou navyše doplnené o dôkazy voči obchodnému zoskupeniu Akzo Nobel, neznamená, že Komisia alebo Súd prvého stupňa sa voči odvolateľke dopustili diskriminácie. Znamená to len, že dôkazy, ktorými bola pripísaná zodpovednosť za porušenie Akzo Nobel NV, mali „väčšiu váhu", pričom to neznamená, že dôkazy, na základe ktorých bolo možné pripísať odvolateľke zodpovednosť za protiprávne konanie spoločnosti Atofina, boli nedostatočné.

— Posúdenie Súdnym dvorom

95 Ako bolo uvedené v bode 63 tohto rozsudku, odvolateľka v prejednávanej veci nespochybňuje ani oprávnenosť uplatnenia domnienky skutočného uplatňovania rozhodujúceho vplyvu uvedenej v bodoch 56 a 57 tohto rozsudku, ani uplatnenie tej istej domnienky v prípade, keď materská spoločnosť vlastní 98 % základného imania svojej dcérskej spoločnosti.

96 Z bodov 56, 57 a 80 tohto rozsudku pritom vyplýva, že uplatnenie domnienky skutočného uplatňovania rozhodujúceho vplyvu nemusí byť podložené dodatočnými dôkazmi týkajúcimi sa skutočného uplatňovania vplyvu materskej spoločnosti (pozri v tomto zmysle tiež rozsudok Akzo Nobel a i./Komisia, už citovaný, bod 62).

97 Za týchto podmienok samotná skutočnosť, že Komisia disponovala takýmito dodatočnými dôkazmi, pokiaľ ide o konkrétne materské spoločnosti, a nie o iné, a uviedla ich v spornom rozhodnutí, nie je právnym pochybením, ktoré mal Súd prvého stupňa v napadnutom rozsudku sankcionovať.

98 Z toho vyplýva, že štvrtá časť piateho odvolacieho dôvodu, a teda tento odvolací dôvod sa musia v celom svojom rozsahu zamietnuť.

O druhom odvolacom dôvode založenom na porušení práva na obhajobu z dôvodu nesprávneho výkladu zásad spravodlivého zaobchádzania a rovnosti účastníkov konania

99 Svojím druhým odvolacím dôvodom odvolateľka tvrdí, že bod 64 napadnutého rozsudku je poznačený nesprávnym právnym posúdením, pretože Súd prvého stupňa v ňom porušil zásadu rovnosti účastníkov konania. Ako výslovne vyplýva zo samotného odvolania, táto časť sa tak prelína s výhradou vyjadrenou v rámci prvého odvolacieho dôvodu podaného na Súdnom dvore, ktorý je uvedený v bode 32 prvej zarážke tohto rozsudku.

100 Druhý odvolací dôvod sa v podstate rozdeľuje na dve časti, ktoré treba preskúmať spoločne.

Argumentácia účastníkov konania

101 Prvá časť sa zakladá na porušení práva odvolateľky na obhajobu od prvého štádia konania.

102 Podľa Elf Aquitaine, pokiaľ ide o jej právo na obhajobu, Súd prvého stupňa poprel akúkoľvek hodnotu vyšetrovania, ktoré sa uskutočnilo pred zaslaním oznámenia o výhradách. Táto spoločnosť Súdu prvého stupňa vytýka, že pripustil, že zásada rovnosti účastníkov konania bola dodržaná, hoci odvolateľka bola o podozreniach vo vzťahu k nej informovaná prvýkrát až v oznámení o výhradách.

103 Takéto porušenie práva na obhajobu od prvého štádia sporného konania je neprijateľné z troch dôvodov:

— v prvom rade represívna povaha sankcií vyplývajúcich z článku 101 ZFEÚ neoprávňovala Súd prvého stupňa konštatovať, že stačí, ak sa záruky vyplývajúce z článku 6 EDĽP uplatnia od okamihu zaslania oznámenia o výhradách, s výnimkou predbežného štádia vyšetrovania,

— ďalej právo byť informovaný a zároveň vypočutý sa malo podľa odvolateľky o to viac uplatniť od začiatku vyšetrovania, že ona sama nemala účasť na porušení a až do okamihu, keď k tomuto porušeniu došlo, o ňom nevedela, a

— nakoniec, keďže nebola informovaná o vyšetrovaní a podozreniach, ktoré boli voči nej vznesené, a prvýkrát bola informovaná len v štádiu oznámenia o výhradách, odvolateľka nemohla prijať potrebné opatrenia, aby účinne pripravila svoju obhajobu. V tejto súvislosti Súd prvého stupňa neodpovedal na tvrdenia odvolateľky prednesené na pojednávaní, podľa ktorých mohla odvolateľka počas štyroch rokov vyšetrovania, ktoré predchádzali oznámeniu o výhradách, zničiť možné dôkazy o autonómnom postavení svojej dcérskej spoločnosti, čím bolo nenapraviteľne porušené jej právo na obhajobu.

104 Komisia tvrdí, že vzhľadom na to, že v prejednávanej veci neuskutočnila vyšetrovanie súvisiace s odvolateľkou, nemusela ju informovať o svojich podozreniach už od predbežného vyšetrovania.

105 Okrem toho Komisia najmä tvrdí, že v každom prípade, aj za predpokladu, že by sa preukázala údajná protiprávnosť, na ktorú odvolateľka poukázala, bolo by ešte potrebné preskúmať, či takáto protiprávnosť mohla konkrétnym spôsobom porušiť jej právo na obhajobu v rámci sporného rozhodnutia. Možnosť odvolateľky pokúsiť sa vyvrátiť dotknutú domnienku alebo tvrdiť, že túto domnienku nemožno uplatniť, pritom nebola nijako porušená skutočnosťou, že sa s podozreniami vznesenými voči nej oboznámila len v okamihu prijatia oznámenia o výhradách. Podľa Komisie, keďže údajná strata dôkazov o autonómnom postavení jej dcérskej spoločnosti v tomto období bola spomenutá iba na pojednávaní, tvrdenie, ktoré sa na tejto strate zakladá, treba zamietnuť ako neprípustné. Navyše takéto tvrdenie nie je podložené nijakým dôkazom.

106 Druhá časť druhého odvolacieho dôvodu sa zakladá na odmietnutí potreby nestranného vyšetrovania.

107 Odvolateľka v tejto súvislosti tvrdí, že Súd prvého stupňa vylúčil samotnú potrebu Komisie uskutočniť predbežné vyšetrovanie nestranným spôsobom.

108 Takéto popieranie je podľa odvolateľky po prvé neprijateľné, ak nestranné vyšetrovanie predstavuje predbežnú fázu potrebnú na to, aby Komisia mohla prípadne zaslať úkon týkajúci sa stíhania za porušenie, akým je oznámenie o výhradách.

109 Po druhé, keďže Súd prvého stupňa poprel potrebu takého vyšetrovania, podľa odvolateľky porušil požiadavku nestranne vedeného vyšetrovania, pričom ide o požiadavku, ktorú vyžaduje najmä zásada rovnosti účastníkov konania. Svojím postojom sa Súd prvého stupňa v rozpore s právom na spravodlivý proces a so zásadou rovnosti zbavil akéhokoľvek preskúmania nestranného charakteru vyšetrovania. Nepreskúmanie nestranného charakteru vyšetrovania Komisie Súdom prvého stupňa vyplýva

podľa odvolateľky z toho, že Súd prvého stupňa potvrdil uplatnenie domnienky o zodpovednosti vznesenej voči odvolateľke od samého začiatku vyšetrovania, dokonca od chvíle, keď bolo Komisii porušenie prvýkrát oznámené.

110 V tejto súvislosti odvolateľka tvrdí, že nevyhnutne neobjektívny charakter vyšetrovania vedeného proti nej bezpodmienečne vyplýva zo skutočnosti, že v rámci Generálneho riaditeľstva pre hospodársku súťaž Komisie sú sústredené tri rozdielne právomoci, a to právomoc vyšetrovania, stíhania a rozhodovacia právomoc. Podľa nej nemožno prijať takéto prelínanie právomocí v rámci Komisie vzhľadom na už jasne represívnu povahu sankcií vyplývajúcich z článku 101 ZFEÚ.

111 Pokiaľ ide o Komisiu, tá sa domnieva, že odvolateľka nepreukázala, že Súd prvého stupňa odmietol preskúmať nestrannosť jej vyšetrovania. V prípade argumentácie odvolateľky založenej na sústredení právomocí v rámci Komisie (pozri bod 110 tohto rozsudku) Komisia po prvé tvrdí, že je neprípustná, a po druhé, že je v každom prípade nedôvodná.

Posúdenie Súdnym dvorom

112 Podľa ustálenej judikatúry, a ako to potvrdzuje článok 6 ods. 3 Zmluvy o EÚ, základné práva predstavujú všeobecné zásady práva, ktorých dodržiavanie zaručuje Súdny dvor. Súdny dvor tak opakovane rozhodol, že dodržiavanie práva na obhajobu pri vedení správneho konania v oblasti politiky hospodárskej súťaže predstavuje všeobecnú zásadu práva Únie (pozri najmä rozsudok Súdneho dvora z 3. septembra 2009,

Prym a Prym Consumer/Komisia, C-534/07 P, Zb. s. I-7415, bod 26, ako aj citovanú judikatúru).

113 Pokiaľ ide o konanie podľa článku 81 ES, z judikatúry vyplýva, že správne konanie v rámci Komisie sa delí na dve odlišné po sebe nasledujúce fázy, z ktorej každá má vlastnú vnútornú logiku, a to na fázu predbežného vyšetrovania a na kontradiktórnu fázu. Fáza predbežného vyšetrovania, ktorá trvá až do oznámenia o výhradách, je určená na to, aby Komisia mohla zistiť všetky relevantné skutkové okolnosti potvrdzujúce, resp. nepotvrdzujúce existenciu porušenia súťažných pravidiel a prijať prvé stanovisko o smerovaní a ďalšom pokračovaní konania. Pokiaľ ide o kontradiktórnu fázu, ktorá trvá od zaslania oznámenia o výhradách až po vydanie konečného rozhodnutia, musí Komisii umožniť rozhodnúť s konečnou platnosťou o vytýkaných porušeniach (pozri v tomto zmysle najmä rozsudky z 15. októbra 2002, Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P až C-252/99 P a C-254/99 P, Zb. s. I-8375, body 181 až 183, ako aj Prym a Prym Consumer/Komisia, už citovaný, bod 27).

114 Čo sa týka fázy predbežného vyšetrovania, Súdny dvor spresnil, že táto fáza sa začína v okamihu, keď Komisia pri výkone svojich právomocí, ktoré jej zveruje normotvorca Únie, prijme opatrenia obsahujúce výhradu, že došlo k porušeniu, pričom tieto opatrenia majú vážny dosah na situáciu podozrivých subjektov (pozri rozsudky Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia, už citovaný, bod 182, ako aj z 21. septembra 2006, Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied/Komisia, C-105/04, Zb. s. I-8725, bod 38).

115 Dotknutý subjekt je informovaný o všetkých podstatných skutočnostiach, z ktorých Komisia v tomto štádiu konania vychádza, až na začiatku kontradiktórneho správneho konania prostredníctvom oznámenia o výhradách. Preto sa dotknutý podnik môže domáhať svojho práva na obhajobu až po zaslaní oznámenia o výhradách (pozri v tomto zmysle rozsudky Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia, už citovaný,

body 315 až 316; Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied/Komisia, už citovaný, bod 47, ako aj z 25. januára 2007, Dalmine/Komisia, C-407/04 P, Zb. s. I-829, bod 59).

116 Z toho dôvodu z povahy opatrení súvisiacich s vyšetrovaním, ktoré prijme Komisia v štádiu predbežného vyšetrovania, najmä z opatrení týkajúcich sa preskúmania a zo žiadostí o poskytnutie informácií, môže v niektorých situáciách vyplývať výhrada týkajúca sa porušenia pravidiel Únie v oblasti hospodárskej súťaže, pričom tieto opatrenia môžu mať vážny vplyv na situáciu dotknutých subjektov.

117 Preto treba zabrániť tomu, aby mohlo byť právo na obhajobu v tomto štádiu správneho konania nenapraviteľne ohrozené, ak by sa mohli prijať opatrenia súvisiace s vyšetrovaním, ktoré môžu mať rozhodujúci význam na zaistenie dôkazov o protiprávnej povahe správania podnikov, ktoré môžu zakladať ich zodpovednosť (pozri v tomto zmysle rozsudky z 21. septembra 1989, Hoechst/Komisia, 46/87 a 227/88, Zb. s. 2859, bod 15, ako aj zo 7. januára 2004, Aalborg Portland a i./Komisia, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, Zb. s. I-123, bod 63).

118 V prípade pripomienky v súvislosti s primeranou lehotou Súdny dvor v podstate rozhodol, že posúdenie príčiny prípadného porušenia účinného výkonu práva na obhajobu nemožno obmedziť na kontradiktórnu fázu správneho konania, ale musí sa k nemu pristupovať počas celého tohto konania s prihliadnutím na celkovú dĺžku jeho trvania (pozri v tomto smere rozsudky Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied/Komisia, už citovaný, body 49 a 50, ako aj z 21. septembra 2006, Technische Unie/Komisia, C-113/04 P, Zb. s. I-8831, body 54 a 55).

119 Tieto úvahy sa analogicky vzťahujú na otázku, či a v akom rozsahu je Komisia povinná poskytnúť dotknutému podniku vo fáze predbežného vyšetrovania určité informácie o predmete a cieli vyšetrovania, čo by tomuto subjektu umožnilo v kontradiktórnej fáze zabezpečiť si účinnú obhajobu.

120 To však neznamená, že Komisia je už pred prvým opatrením prijatým voči určitému subjektu povinná za každých okolností upozorniť tento subjekt aj na možnosť prijatia opatrení súvisiacich s vyšetrovaním alebo so stíhaním založených na práve Únie v oblasti hospodárskej súťaže, najmä ak by v dôsledku takéhoto upozornenia bola efektívnosť vyšetrovania Komisie vážne ohrozená (pozri v tomto zmysle rozsudok Dalmine/Komisia, už citovaný, bod 60).

121 Navyše Súdny dvor už rozhodol, že zásada osobnej zodpovednosti nebráni tomu, aby Komisia najprv rozhodla uložiť sankcie spoločnosti, ktorá sa dopustila porušenia pravidiel hospodárskej súťaže, ešte skôr, ako zistí, či by bolo možné porušenie pripísať jej materskej spoločnosti (pozri rozsudok z 24. septembra 2009, Erste Group Bank a i./Komisia, C-125/07 P, C-133/07 P, C-135/07 P a C-137/07 P, Zb. s. I-8681, bod 82).

122 Pokiaľ sa teda adresátovi oznámenia o výhradách umožní, aby v rámci kontradiktórneho správneho konania účinne vyjadril svoje stanovisko k reálnosti a relevantnosti Komisiou uvedených skutkových zistení a okolností, Komisia v podstate nie je na rozdiel od toho, čo tvrdí odvolateľka, povinná tomuto adresátovi zaslať pred zaslaním oznámenia o výhradách opatrenie týkajúce sa vyšetrovania.

123 Tento záver nemožno v prejednávanej veci spochybniť na základe tvrdení uvedených v bodoch 109 a 110 tohto rozsudku.

124 Tvrdenie uvedené v bode 110 tohto rozsudku treba považovať za neprípustné z dôvodu zhodnosti dôvodov s tými, ktoré sú uvedené v bodoch 35 až 51 tohto rozsudku.

125 Takisto pokiaľ ide o argumentáciu uvedenú v bode 109 tohto rozsudku, hoci je nepopierateľné, že zo spisu predloženého Súdu prvého stupňa vyplýva, že odvolateľka pred uvedeným súdom poukazuje na neexistenciu akéhokoľvek opatrenia súvisiaceho s predbežným vyšetrovaním, ktoré by bolo prijaté priamo voči nej, neznamená to, že odvolateľka sa domáha, aby bol sankcionovaný údajný nestranný charakter vyšetrovania veci Komisiou alebo uvedená neexistencia opatrenia súvisiaceho s vyšetrovaním.

126 Z toho vyplýva, že argumentácia podaná v uvedenom bode 109 sa musí podľa judikatúry uvedenej v bode 35 tohto rozsudku zamietnuť ako neprípustná.

127 Pokiaľ ide o tvrdenie uvedené v prvej zarážke bodu 103 tohto rozsudku, stačí uviesť, že sa týka úvahy, o ktorej sa Súd prvého stupňa v napadnutom rozsudku nezmienil ani nepripustil jej prejednanie, takže sa musí zamietnuť.

128 Ďalej, pokiaľ ide o argumentáciu uvedenú v druhej zarážke bodu 103 tohto rozsudku, z bodov 88 a 121 tohto rozsudku vyplýva, že osobná zodpovednosť nebráni tomu, aby Komisia po tom, čo najprv rozhodla o uložení sankcií spoločnosti, ktorá sa dopustila porušenia pravidiel hospodárskej súťaže, prípadne skúmala, či porušenie možno pripísať jej materskej spoločnosti.

129 Nakoniec, čo sa týka argumentácie uvedenej v tretej zarážke bodu 103 tohto rozsudku, aj za predpokladu, že by bola napriek judikatúre spomenutej v bode 35 tohto rozsudku prípustná, pokiaľ vyplýva z rozšírenia žalobného dôvodu uvedeného v žalobe v prvostupňovom konaní na pojednávaní pred Súdom prvého stupňa, treba konštatovať, že ide o jednoduché tvrdenia, ktoré nie sú podložené nijakým konkrétnym dôkazom.

130 Touto všeobecnou, abstraktnou a nie podrobne podanou argumentáciou nemožno v konečnom dôsledku preukázať, že v prejednávanej veci došlo k porušeniu práva na obhajobu, ktoré treba skúmať v závislosti od osobitných okolností každého prejednávaného prípadu (pozri analogicky rozsudok Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied/Komisia, už citovaný, body 52 až 61).

131 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy sa druhý odvolací dôvod musí zamietnuť.

O treťom odvolacom dôvode založenom na nesprávnom právnom posúdení v súvislosti s povinnosťou odôvodnenia

O prvej časti tretieho odvolacieho dôvodu založenej na nesprávnom právnom posúdení v súvislosti s pojmom odôvodnenie a na nesprávnom vecnom konštatovaní Súdu prvého stupňa v rozsahu, v akom uvedený súd považoval stručné odôvodnenie vyplývajúce zo sporného rozhodnutia za dostatočné

— Argumentácia účastníkov konania

132 Prvou časťou svojho tretieho odvolacieho dôvodu odvolateľka po prvé tvrdí, že Súd prvého stupňa nesprávne vychádzal z chybného posúdenia povinnosti odôvodnenia.

133 Spoločnosť Elf Aquitaine sa domnieva, že Súd prvého stupňa mal konštatovať, že odôvodnenie sporného rozhodnutia, ktoré sa týka jej zodpovednosti za dané porušenie, bolo nedostatočné, aby bolo možné zistiť, či bolo dôvodné, prípadne či obsahovalo vecné alebo procesné vady.

134 Na rozdiel od toho, čo tvrdí Súd prvého stupňa v bodoch 81, 82 a 89 napadnutého rozsudku, podľa odvolateľky v prejednávanej veci nestačí, aby len zo sporného rozhodnutia pochopila, že Komisia jej vytýka uplatňovanie rozhodujúceho vplyvu na obchodnú politiku spoločnosti Atofina. Keďže sporné rozhodnutie nie je na rozdiel od oznámenia o výhradách predbežným úkonom, jeho odôvodnenie malo byť dostatočne presné jednak preto, aby odvolateľka mohla poznať dôvody, pre ktoré bolo prijaté, a posúdiť jeho argumentáciu s cieľom rozhodnúť sa podať alebo nepodať žalobu, a jednak preto, aby Súd prvého stupňa mohol vykonať svoje preskúmanie zákonnosti v prípade, že by mu bolo sporné rozhodnutie predložené.

135 Podľa Elf Aquitaine by toto odôvodnenie totiž malo byť o to presnejšie, že: i) odvolateľka pred prijatím oznámenia o výhradách nebola informovaná o tom, že je voči nej vedené stíhanie, ii) toto stíhanie sa opieralo výlučne o domnienku o zodpovednosti, ktorá nebola podložená nijakým konkrétnym dôkazom o skutkovom stave, a že sa preukázalo, že je možné len ťažko ju vyvrátiť, iii) Komisia sa odklonila od svojej obvyklej rozhodovacej praxe a iv) výsledkom sporného rozhodnutia bolo porušenie viacerých základných práv odvolateľky.

136 Pokiaľ ide o tretie tvrdenie vymedzené v predchádzajúcom bode pod písm. iii), odvolateľka predovšetkým tvrdí, že Komisia v odôvodnení č. 574 zhrnutia svojho rozhodnutia z 1. októbra 2008 týkajúceho sa konania podľa článku 81 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva a článku 53 Dohody o EHP (COMP/C.39181 – Sviečkové vosky) (zhrnutie uverejnené v Ú. v. EÚ C 295, 2009, s. 17) uznala, že sporné rozhodnutie predstavuje najmä vo vzťahu k odvolateľke odklon od jej predchádzajúcej

rozhodovacej praxe. V tejto súvislosti odvolateľka takisto odkazuje na rozhodnutie o organických peroxidoch (už citované v bode 22 tohto rozsudku), v ktorom za okolností podobným tým, o aké ide v prejednávanej veci, jej nebola zaslaná žiadna výhrada za protiprávne správanie jej dcérskej spoločnosti Atofina.

137 Elf Aquitaine po druhé tvrdí, že konštatovanie dostatočného odôvodnenia sporného rozhodnutia Súdom prvého stupňa spočíva na nesprávnom vecnom konštatovaní skutkového stavu, pretože toto odôvodnenie je nielen stručné, ale podľa odvolateľky aj nedostatočné, dokonca úplne neexistujúce.

138 Na jednej strane sporné rozhodnutie neprinieslo nijakú odpoveď na niektoré špecifické tvrdenia podané v nadväznosti na oznámenie o výhradách.

139 Na druhej strane sa Komisia v spornom rozhodnutí uspokojila s tým, že vcelku a bez objasnenia odmietla všeobecne a nedostatočne špecificky ostatné tvrdenia odvolateľky. Napríklad Komisia neuviedla, ktoré dokumenty z tých, ktoré jej boli predložené, poskytujú podľa nej „len všeobecný prehľad obchodného riadenia".

140 Preto podľa odvolateľky mal Súd prvého stupňa zrušiť sporné rozhodnutie z dôvodu nedostatočného odôvodnenia.

141 Komisia sa v prvom rade domnieva, že túto časť treba vyhlásiť za neprípustnú, lebo presne neuvádza časti napadnutého rozsudku, ktoré spochybňuje, ani právne tvrdenia uplatnené na podporu tejto časti.

142 Ďalej tvrdí, že judikatúra a rozhodovacia prax Komisie v oblasti zodpovednosti materských spoločností boli dobre známe už od začiatku konania, ktorého výsledkom bolo sporné rozhodnutie.

143 Podľa Komisie, hoci sa nezdá, že by z hľadiska relevantných skutkových okolností mohli v prejednávanej veci existovať vážne objektívne rozdiely medzi konaním, ktorého výsledkom bolo sporné rozhodnutie, a konaním, v ktorom bolo rozhodnuté rozhodnutím o organických peroxidoch, odlišný postoj Komisie v spornom rozhodnutí možno vysvetliť jednak skutočnosťou, že rozsudok Súdu prvého stupňa z 30. septembra 2003, Michelin/Komisia (T-203/01, Zb. s. II-4071), bol prijatý medzi dňom vydania oznámenia o výhradách súvisiaceho s rozhodnutím o organických peroxidoch a dňom vydania oznámenia o výhradách súvisiaceho so sporným rozhodnutím, a jednak zmenou postoja Komisie okolo rokov 2002 a 2003.

— Posúdenie Súdnym dvorom

144 Podľa ustálenej judikatúry z článku 56 ZFEÚ, z článku 58 prvého odseku Štatútu Súdneho dvora Európskej únie a z článku 112 ods. 1 písm. c) rokovacieho poriadku vyplýva, že v odvolaní musia byť presne uvedené napádané časti rozsudku, ktorého zrušenie sa navrhuje, ako aj právne tvrdenia, ktoré osobitným spôsobom podporujú tento návrh (pozri najmä rozsudok z 1. júla 2010, Knauf Gips/Komisia, C-407/08 P, Zb. s. I-6375, bod 43 a citovanú judikatúru).

145 Na rozdiel od tvrdenia Komisie uvedeného v bode 141 tohto rozsudku táto časť spĺňa požiadavky tejto judikatúry a je prípustná.

146 Pokiaľ ide o vec samu, treba pripomenúť, že povinnosť odôvodnenia stanovená v článku 253 ES predstavuje podstatnú formálnu náležitosť, ktorú treba odlíšiť od otázky dôvodnosti odôvodnenia, lebo táto otázka vyplýva zo zákonnosti veci samej sporného aktu (pozri rozsudky z 2. apríla 1998, Komisia/Sytraval a Brink's France, C-367/95 P, Zb. s. I-1719, bod 67, ako aj z 22. marca 2001, Francúzsko/Komisia, C-17/99, Zb. s. I-2481, bod 35).

147 Z tohto hľadiska musí byť odôvodnenie požadované článkom 253 ES prispôsobené povahe dotknutého aktu a musia z neho jasne a jednoznačne vyplývať úvahy inštitúcie, ktorá akt prijala, aby sa dotknutým osobám umožnilo pochopiť dôvody prijatia opatrenia a príslušnému súdu preskúmať toto opatrenie (pozri rozsudky Francúzsko/Komisia, už citovaný, bod 35, a Deutsche Telekom/Komisia, už citovaný, bod 130).

148 V rámci individuálnych rozhodnutí z ustálenej judikatúry vyplýva, že povinnosť odôvodniť individuálne rozhodnutie má za cieľ, okrem snahy umožniť preskúmanie súdom, poskytnúť dotknutej osobe dostatok údajov, aby prípadne zistila, či rozhodnutie obsahuje vadu, na základe ktorej možno spochybniť jeho platnosť (pozri v tomto zmysle najmä rozsudky z 2. októbra 2003, Corus UK/Komisia, C-199/99 P, Zb. s. I-11177, bod 145, ako aj z 28. júna 2005, Dansk Rørindustri a i./Komisia, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, Zb. s. I-5425, bod 462).

149 Odôvodnenie teda v zásade musí byť oznámené dotknutej osobe v rovnakom čase ako rozhodnutie, ktoré jej spôsobuje ujmu. Chýbajúce odôvodnenie nemožno ospravedlniť skutočnosťou, že dotknutá osoba sa s dôvodmi rozhodnutia oboznámi počas konania na súdoch Únie (pozri rozsudky z 26. novembra 1981, Michel/Parlament, 195/80, Zb. s. 2861, bod 22; z 26. septembra 2002, Španielsko/Komisia, C-351/98, Zb. s. I-8031, bod 84; z 29. apríla 2004, IPK-München a Komisia, C-199/01 P a C-200/01 P, Zb. s. I-4627, bod 66, ako aj Dansk Rørindustri a i./Komisia, už citovaný, bod 463).

150 Z ustálenej judikatúry vyplýva, že požiadavka uvedenia dôvodov musí byť posudzovaná v závislosti od okolností prípadu, najmä od obsahu aktu, od povahy uvádzaných dôvodov a od záujmu, ktorý na jeho objasnení môžu mať osoby, ktorým je akt určený, alebo iné osoby, ktorých sa akt priamo a osobne týka. Nevyžaduje sa, aby v odôvodnení boli presne uvedené všetky relevantné právne a skutkové okolnosti, keďže otázka, či odôvodnenie aktu spĺňa požiadavky článku 253 ES, sa má posudzovať nielen s prihliadnutím na jeho znenie, ale tiež s prihliadnutím na jeho kontext, ako aj na všetky právne predpisy upravujúce dotknutú oblasť (pozri najmä rozsudky Komisia/Sytraval a Brink's France, už citovaný, bod 63; z 10. júla 2008, Bertelsmann a Sony Corporation of America/Impala, C-413/06 P, Zb. s. I-4951, body 166 a 178, ako aj Deutsche Telekom/Komisia, už citovaný, bod 131).

151 Z judikatúry takisto vyplýva, že odôvodnenie aktu musí byť pritom logické, najmä bez vnútorných rozporov, ktoré bránia porozumieť dôvodom, na ktorých sa tento akt zakladá (pozri analogicky rozsudok Bertelsmann a Sony Corporation of America/Impala, už citovaný, bod 169, ako aj citovanú judikatúru).

152 Pokiaľ sa rozhodnutie o uplatnení pravidiel Únie v oblasti práva hospodárskej súťaže, ako v prejednávanej veci, týka viacerých subjektov a ide o pripísateľnosť porušenia, musí obsahovať dostatočné odôvodnenie vo vzťahu ku každému zo subjektov, ktorým je určené, najmä vo vzťahu k tým, ktorí podľa tohto rozhodnutia musia niesť zodpovednosť za toto porušenie. Také rozhodnutie teda v podstate musí v súvislosti s materskou spoločnosťou považovanou za zodpovednú za protiprávne konanie svojej dcérskej spoločnosti obsahovať podrobné uvedenie dôvodov, ktoré môžu odôvodniť pripísateľnosť porušenia, ktorého sa dopustila táto spoločnosť (pozri analogicky rozsudok z 2. októbra 2003, Aristrain/Komisia, C-196/99 P, Zb. s. I-11005, body 93 až 101).

153 Pokiaľ ide osobitne o rozhodnutie Komisie, ktoré sa v prípade viacerých osôb, ktorým je určené, výslovne opiera o domnienku skutočného uplatňovania rozhodujúceho vplyvu, treba konštatovať, že Komisia má v každom prípade – pod hrozbou, že sa táto

domnienka stane nevyvrátiteľná – povinnosť vhodným spôsobom objasniť jeho adresátom dôvody, pre ktoré predložené dôkazy o skutkových a právnych okolnostiach nestačili na vyvrátenie uvedenej domnienky. Povinnosť Komisie odôvodniť svoje rozhodnutia v tejto otázke vyplýva najmä z vyvrátiteľnej povahy uvedenej domnienky, ktorej vyvrátenie si vyžaduje, aby dotknuté strany predložili dôkaz o ekonomických, organizačných a právnych vzťahoch medzi dotknutými spoločnosťami.

154 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že Komisia za takýchto okolností pritom nemá povinnosť zaujať postoj k dôkazom, ktoré sú zjavne irelevantné, bezvýznamné alebo jednoznačne druhoradé (pozri analogicky rozsudky Komisia/Sytraval a Brink's France, už citovaný, bod 64; z 1. júla 2008, Chronopost a La Poste/UFEX a i., C-341/06 P a C-342/06 P, Zb. s. I-4777, bod 89, ako aj Bertelsmann a Sony Corporation of America/Impala, už citovaný, bod 167).

155 Okrem toho z judikatúry vyplýva, že hoci rozhodnutie Komisie vyplývajúce z ustálených rozhodnutí sa môže odôvodniť v súhrnnej podobe, napríklad prostredníctvom odkazu na takúto prax, Komisia musí poskytnúť jednoznačné odôvodnenie, ak zašla podstatne ďalej ako v predchádzajúcich rozhodnutiach (pozri najmä rozsudky z 26. novembra 1975, Groupement des fabricants de papiers peints de Belgique a i./Komisia, 73/74, Zb. s. 1491, bod 31, ako aj z 11. decembra 2008, Komisia/Département du Loiret, C-295/07 P, Zb. s. I-9363, bod 44).

156 V tejto časti tretieho odvolacieho dôvodu odvolateľka najmä tvrdí, že Súd prvého stupňa mal sankcionovať nedostatočné odôvodnenie, ktorým je poznačené sporné rozhodnutie, v rozsahu, v akom sa týka odvolateľky.

157 Ako vyplýva aj z bodu 87 napadnutého rozsudku a skutočností uvedených v spise predloženom Súdu prvého stupňa, tvrdenia, ktoré odvolateľka uviedla v odpovedi na oznámenie o výhradách v snahe vyvrátiť domnienku uplatnenú Komisiou, sú stručne

vymedzené v odôvodnení č. 257 sporného rozhodnutia. Postoj Komisie, ktorý prijala v súvislosti s týmito dôkazmi, sa nachádza v odôvodneniach č. 258 až 261 tohto rozhodnutia.

158 Vzhľadom na tieto odôvodnenia Súd prvého stupňa, ktorý podstatnú časť odôvodnenia č. 258 uvedeného rozhodnutia vyjadril v bode 85 napadnutého rozsudku, v nasledujúcom bode konštatuje, že „hoci Komisia v [uvedenom odôvodnení] výslovne uviedla, že vlastníctvo 98 % základného imania stačí, aby bola Elf Aquitaine pripísaná zodpovednosť za konanie spoločnosti Atofina, ďalej v uvedenom odôvodnení spresnila, že dôkazy predložené žalobkyňou neumožňovali vyvrátiť túto domnienku“.

159 Hoci je nepopierateľné, že Komisia v odôvodneniach č. 259 až 261 sporného rozhodnutia odpovedá na niektoré tvrdenia, ktoré pred ňou uviedla odvolateľka, nič to nemení na skutočnosti, že tieto odôvodnenia neodpovedajú na viaceré ďalšie tvrdenia, v prípade ktorých jediný postoj vyjadrený v spornom rozhodnutí predstavuje uvedené odôvodnenie č. 258. V súlade s judikatúrou uvedenou v bodoch 54 až 58 tohto rozsudku tieto tvrdenia sa osobitne týkajú ekonomických, organizačných a právnych skutočností v snahe preukázať, že v čase, keď sa daný skutok stal, Atofina určovala svoje správanie na trhu nezávisle a väčšinou neuplatňovala pokyny, ktoré jej vydávala jej materská spoločnosť.

160 V podstate ide o tieto tvrdenia:

— Elf Aquitaine je len „čistým holdingom“, ktorý v rámci obchodného zoskupenia charakteristického decentralizovaným riadením svojich dcérskych spoločností nemá riadiace funkcie,

— riadenie činnosti Atofina na trhu nepodliehalo pokynom Elf Aquitaine,

— Atofina nepodávala Elf Aquitaine informácie o svojej činnosti na trhu,

— Atofina mohla uzatvárať zmluvy bez predchádzajúceho povolenia Elf Aquitaine,

— Atofina bola od Elf Aquitaine finančne nezávislá,

— Atofina svoju právnu politiku vždy určovala nezávisle a

— vnímanie tretích osôb.

161 Ako vyplýva aj z bodov 150 a 154 tohto rozsudku, a ako to uvádza Súd prvého stupňa v bode 90 napadnutého rozsudku, Komisia sa nemusí nevyhnutne vyjadriť k všetkým tvrdeniam, ktoré jej poskytnú dotknuté strany.

162 Z uvedeného bodu 150 tohto rozsudku tiež vyplýva, že požiadavka odôvodnenia sa musí posudzovať v závislosti od okolností prejednávanej veci.

163 Podľa odvolateľky sporné rozhodnutie a konanie, do ktorého spadá, osobitne svedčia o skutočnosti, podľa ktorej sa uvedené rozhodnutie tým, že vo vzťahu k odvolateľke sa výlučne opiera o domnienku zodpovednosti za konanie jej dcérskej spoločnosti bez podloženia dodatočných dôkazov, ktorými by sa preukázalo zasahovanie do obchodnej činnosti tejto dcérskej spoločnosti, odklonilo od obvyklej rozhodovacej praxe Komisie.

164 V tejto súvislosti Komisia tvrdí, že judikatúra a jej rozhodovacia prax v oblasti zodpovednosti materských spoločností boli dobre známe už od začiatku konania, ktorého výsledkom bolo sporné rozhodnutie. Komisia však vo svojich vyjadreniach uvádza, že „prax Komisie v prípade uplatnenia domnienky založenej na vlastníctve celého základného imania nebola vždy rovnaká“. Navyše, hoci Komisia tvrdí, že „okolo rokov 2002 až 2003“ rozhodla uplatňovať takúto domnienku častejšie, neodkazuje na nijaké rozhodnutie ani na nijaký dokument, z ktorého by vyplývala takáto zmena postoja. Okrem toho sa priamo nezaoberá tvrdením odvolateľky, podľa ktorého odôvodnenie č. 574 rozhodnutia z 1. októbra 2008, už citované v bode 136 tohto rozsudku, uznalo, že sporné rozhodnutie predstavuje najmä vo vzťahu k odvolateľke odklon od jej predchádzajúcej rozhodovacej praxe.

165 V prejednávanej veci je v každom prípade nepopierateľné, ako vyplýva najmä z bodov 136 a 143 tohto rozsudku, že v rozhodnutí o organických peroxidoch nebola odvolateľke spoločne a nerozdielne s jej dcérskou spoločnosťou uložená pokuta súvisiaca s protiprávnym konaním tejto dcérskej spoločnosti, hoci je zrejmé, že z hľadiska odvolateľky neexistujú objektívne rozdiely, pokiaľ ide v oboch prípadoch o vzťah medzi ňou a jej dcérskou spoločnosťou.

166 Sporné rozhodnutie a konanie, do ktorého spadá, okrem toho charakterizujú tieto okolnosti:

— keďže v súvislosti s protiprávnym konaním spoločnosti Atofina je spoločne a nerozdielne tejto spoločnosti a odvolateľke uložená pokuta, na výpočet počiatočnej výšky pokuty sa uplatňuje vyšší koeficient, takže jej konečná suma môže byť oveľa vyššia ako v prípade, keby bola pokuta uložená len samotnej dcérskej spoločnosti,

— pokuta je uložená odvolateľke výlučne na základe „domnienky, podľa ktorej Elf Aquitaine je zodpovedná za konanie svojej dcérskej spoločnosti Atofina“, pričom ide o domnienku, ktorá z hľadiska svojho uplatňovania nie je úplne rovnaká ako domnienka skutočného uplatňovania rozhodujúceho vplyvu uvedená v bode 56 a 57 tohto rozsudku,

— ako vyplýva aj z časti tohto rozsudku, ktorá sa zaoberá druhým odvolacím dôvodom, odvolateľka bola formálne upozornená na možnosť, že by jej mohla byť pripísaná zodpovednosť za protiprávne konanie jej dcérskej spoločnosti, až v štádiu, keď jej bolo zaslané oznámenie o výhradách, teda štyri roky po začatí vyšetrovania zo strany Komisie,

— odvolateľka v odpovedi na oznámenie o výhradách, ako to vyplýva aj zo spisu pred Súdom prvého stupňa, predložila celú škálu tvrdení, pričom sa opierala najmä o judikatúru Únie, rozhodovaciu prax Komisie a o niektoré dokumenty priložené v prílohách.

167 Za týchto podmienok, ako vyplýva aj z bodov 146 až 155 tohto rozsudku, a najmä z jeho bodov 148, 152, 153 a 155, Súd prvého stupňa mal vzhľadom na všetky

okolnosti v prejednávanej veci, osobitne na zmenu postoja – ktorý v tejto veci nebol spochybnený – vo vzťahu k odvolateľke medzi prijatím rozhodnutia o organických peroxidoch a sporného rozhodnutia, venovať osobitnú pozornosť tomu, či sporné rozhodnutie podrobne objasňuje dôvody, pre ktoré sa Komisia domnievala, že dôkazy predložené odvolateľkou neboli dostatočné na vyvrátenie domnienky uplatnenej v tomto rozhodnutí.

168 Ako vyplýva aj z bodu 85 napadnutého rozsudku, odôvodnenie č. 258 sporného rozhodnutia, ktoré ako jediné obsahuje postoj Komisie zodpovedajúci tvrdeniam vymedzeným v bode 160 tohto rozsudku, tvorí len séria jednoduchých, opakovaných a vôbec nie detailne podaných tvrdení a odmietnutí. Za osobitných okolností v prejednávanej veci vzhľadom na nedostatok dodatočného objasnenia táto séria tvrdení a odmietnutí dotknutým osobám neumožňuje poznať dôvody prijatého opatrenia ani príslušnému súdu vykonať preskúmanie. Napríklad v dôsledku znenia uvedeného odôvodnenia sa zdá veľmi ťažké, dokonca až nemožné zistiť, či bol súbor dôkazov predložený odvolateľkou na účely vyvrátenia domnienky, ktorú voči nej uplatnila Komisia, odmietnutý preto, lebo nebol presvedčivý, alebo preto, lebo z pohľadu Komisie samotná skutočnosť, že odvolateľka vlastní 98 % základného imania spoločnosti Atofina, postačovala na pripísanie zodpovednosti za konanie spoločnosti Atofina odvolateľke, bez ohľadu na dôkazy, ktoré odvolateľka predložila v odpovedi na oznámenie o výhradách.

169 Z tohto dôvodu odôvodnenie č. 258 sporného rozhodnutia nemožno vykladať tak, že z právneho hľadiska dostatočne odôvodňuje postoj Komisie k viacerým podrobným tvrdeniam odvolateľky.

170 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba len konštatovať, že za osobitných okolností v prejednávanej veci sa Súd prvého stupňa s prihliadnutím na judikatúru uvedenú v bodoch 147 až 155 tohto rozsudku dopustil nesprávneho právneho posúdenia,

keď v bode 91 napadnutého rozsudku konštatoval, že sporné rozhodnutie je v súlade s článkom 253 ES, a nesankcionoval nedostatočné odôvodnenie sporného rozhodnutia v rozsahu, v akom sa týka pokuty uloženej odvolateľke.

171 Z toho vyplýva, že prvá časť tretieho odvolacieho dôvodu je dôvodná.

O druhej časti tretieho odvolacieho dôvodu, ako aj o štvrtom a šiestom odvolacom dôvode

172 Druhá časť tretieho odvolacieho dôvodu sa zakladá najmä na nezrozumiteľnom a tautologickom charaktere niektorých skutočností odôvodnenia Súdu prvého stupňa.

173 Štvrtým odvolacím dôvodom odvolateľka poukazuje na to, že v bode 160 a nasl. napadnutého rozsudku Súd prvého stupňa išiel nad rámec svojho preskúmania zákonnosti tým, že svojím odôvodnením nahradil nedostatočné odôvodnenie Komisie.

174 Ako vyplýva aj z bodu 27 tohto rozsudku, šiesty odvolací dôvod bol predložený subsidiárne.

175 Vzhľadom na odpoveď na prvú časť tretieho odvolacieho dôvodu nie je potrebné preskúmať jeho druhú časť ani štvrtý a šiesty odvolací dôvod.

176 Zo zreteľom na všetky predchádzajúce úvahy treba odvolaniu vyhovieť a napadnutý rozsudok zrušiť.

O žalobe podanej na Súde prvého stupňa

177 V súlade s článkom 61 prvého odseku druhej vety Štatútu Súdneho dvora, ak je odvolanie dôvodné, môže Súdny dvor v prípade zrušenia rozhodnutia Všeobecného súdu sám právoplatne rozhodnúť o veci samej, ak to stav konania dovoľuje. Tak je to v prejednávanej veci.

178 Ako vyplýva z bodu 9 tohto rozsudku, druhý žalobný dôvod, ktorý bol predložený Súdu prvého stupňa, sa zakladá na nedostatočnom odôvodnení. Týmto žalobným dôvodom odvolateľka v podstate poukazovala na nedostatočné odôvodnenie, ktorým je poznačené sporné rozhodnutie, keďže toto rozhodnutie jej pripisuje zodpovednosť za protiprávne konanie jej dcérskej spoločnosti iba na základe výšky vlastníctva jej základného imania bez ďalšieho objasnenia.

179 Vzhľadom na závery uvedené v bodoch 144 až 171 tohto rozsudku v rámci prvej časti tretieho odvolacieho dôvodu sa musí uvedený druhý žalobný dôvod, ktorý bol predložený Súdu prvého stupňa, považovať za dôvodný.

180 Preto treba sporné rozhodnutie zrušiť v rozsahu, v akom odvolateľke bez odôvodnenia primeraného osobitným okolnostiam v prejednávanej veci pripisuje dané porušenie a ukladá jej pokutu.

181 Za týchto podmienok nie je potrebné preskúmať ostatné dôvody žaloby podanej na Súde prvého stupňa.

O trovách

182 Článok 122 ods. 1 rokovacieho poriadku stanovuje, že ak odvolanie nie je dôvodné alebo ak je dôvodné a Súdny dvor sám rozhodne s konečnou platnosťou vo veci samej, potom rozhodne aj o trovách konania.

183 Podľa článku 69 ods. 2 tohto rokovacieho poriadku, ktorý sa na odvolacie konanie vzťahuje v zmysle jeho článku 118, účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Článok 69 ods. 3 prvý pododsek uvedeného rokovacieho poriadku však stanovuje, že Súdny dvor môže rozdeliť náhradu trov konania medzi účastníkov konania alebo rozhodnúť, že každý z účastníkov konania znáša svoje vlastné trovy konania, ak účastníci nemali úspech len v časti predmetu konania alebo z výnimočných dôvodov.

184 Keďže odvolateľka, ako aj Komisia čiastočne nemali úspech v niektorých návrhoch odvolania, je opodstatnené rozhodnúť, že sú povinné znášať svoje vlastné trovy konania súvisiace s týmto konaním.

185 Pokiaľ ide o trovy konania súvisiace so žalobou v prvostupňovom konaní, vzhľadom na to, že Komisia v konečnom dôsledku neuspela, treba ju zaviazať na náhradu trov prvostupňového konania v súlade s návrhom odvolateľky.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (druhá komora) rozhodol a vyhlásil:

1. **Rozsudok Súdu prvého stupňa Európskych spoločenstiev z 30. septembra 2009, Elf Aquitaine/Komisia (T-174/05), sa zrušuje.**

2. **Rozhodnutie Komisie K(2004) 4876 v konečnom znení z 19. januára 2005 týkajúce sa konania podľa článku 81 [ES] a článku 53 Dohody o EHP (vec COMP/E-1/37.3773 – MCAA) sa zrušuje v rozsahu, v akom Elf Aquitaine SA pripisuje dané porušenie a ukladá jej pokutu.**

3. **Elf Aquitaine SA a Európska komisia znášajú svoje vlastné trovy konania súvisiace s týmto odvolaním.**

4. **Európska komisia je povinná nahradiť trovy prvostupňového konania.**

Podpisy